

miejskie
polityki
migracyjne

**miejskie
polityki
migracyjne**

**SWISS
CONTRIBUTION**

LOKALNE MIĘDZYSEKTOROWE POLITYKI NA RZECZ INTEGRACJI IMIGRANTÓW.
Projekt zrealizowany przy wsparciu Szwajcarii w ramach szwajcarskiego programu współpracy z nowymi krajami członkowskimi Unii Europejskiej.

Fundacja
Inna
Przestrzeń

lokalne/międzysektorowe polityki na rzecz

MIGRANTÓW

PODSUMOWANIE PROJEKTU

REDAKCJA:

Katarzyna Kościeszka

WSPÓŁPRACA:

Zofia Iwaszkiewicz, Piotr Cykowski, Witek Hebanowski,
Anna Tomaszewska, Anna Dąbrowska, Adam Bulandra,
Iga Machalewska, Ewelina Pachytel.

WYWIADY:

Jakub Kryłowski

KOREKTA:

Krzysztof Traba

PROJEKT GRAFICZNY/DTP:

Agnieszka i Michał Warda / www.ale-design.pl

AUTORZY WYKORZYSTANYCH ZDJĘĆ:

Marta Sienkiewicz, Agnieszka Małek, Michał Kawka,
Zofia Iwaszkiewicz oraz archiwa prywatne Thu Thuy Vu,
Viktorii Levandovskiej oraz Fundacji Inna Przestrzeń.

WYDAWCA:

© Fundacja Inna Przestrzeń
Warszawa 2014

Spis treści

Wstęp ^[7]

Cele i rezultaty projektu | Podziękowania

Wizyta studyjna w Wiedniu ^[8]

Strzeszczenie:

Sytuacja migracyjna w Wiedniu | Prezentacja organizacji, z którymi spotkała się delegacja | Dobre praktyki: Projekt StartWien, Vienna Integration and Diversity Monitor, Radio Orange 94.0 / Radio Africa TV

Wizyta studyjna w Portugalii ^[18]

Strzeszczenie:

Sytuacja demograficzna Portugalii | Prezentacja organizacji, z którymi spotkała się delegacja | Dobre praktyki: Wysoka Komisja ds. Imigracji i Dialogu Międzykulturowego (ACIDI) | Rekomendowane praktyki: Krajowe Ośrodki Wsparcia Imigrantów (CNAI), Mediatorzy wielokulturowi | Rekomendacje możliwe do wdrożenia w krótkiej perspektywie

Kampania społeczna ^[26]

Strzeszczenie:

Cele kampanii | Co się dzieje w ramach kampanii? | Akcja „Miasta Otwarte” | Skrócony opis wyróżnionych praktyk miejskich

Info-Migrator. Portal informacyjny ^[32]

Strzeszczenie:

Dla kogo został stworzony Info-Migrator? | Jak korzystać ze strony? | Jak się włączyć i stworzyć podstronę dla swojego miasta?

Międzysektorowe Fora Robocze ds. Lokalnych Polityk Migracyjnych ^[38]

Strzeszczenie:

Streszczenie | Organizacja forów / proces nauki | Tematy grup roboczych | Od strony organizatorów | Rekomendacje

Zakończenie ^[85]

Podziękowania

Wstęp

PRZEDSTAWIAMY PAŃSTWU RAPORT podsumowujący projekt „Lokalne Międzysektorowe Polityki na rzecz Integracji Imigrantów”. Projekt dla nas niezwykle ważny – przy wielu inicjatywach podejmowanych w Polsce na rzecz integracji migrantów i migrantek, pozwolił on rozpocząć proces zacieśniania współpracy pomiędzy głównymi ośrodkami, które prowadzą te działania i tym samym wznieść się ponad perspektywę jednego miasta, czy też jednego rodzaju działalności. Poprzez zainicjowanie Forów – organizowanych w różnych lokalizacjach w Polsce, skupiających osoby z różnych sektorów – chcieliśmy pokazać znaczenie miast/samorządów w kształtowaniu sytuacji imigrantów i migrantek w kraju. Zależało nam również na jak największym włączeniu samych cudzoziemców i cudzożemek do debaty.

Półtora roku intensywnej pracy – głównie w Warszawie, Krakowie i Lublinie, przyniosło wiele ważnych wniosków co do kierunku dalszych działań, a jednocześnie okazało się zaledwie początkiem większego procesu. Będziemy go kontynuować – organizując kolejne edycje Forów, jak i m.in. tworząc wspólnie platformę informacyjną dla imigrantów/-ek i ekspertów/-ek. Już teraz obejmuje ona pięć miast, a liczymy, że w najbliższym czasie dołączą do niej nowe lokalizacje.

ZESPÓŁ

FUNDACJI INNA PRZESTRZEŃ

ZESPÓŁ

STOWARZYSZENIA HOMO FABER

ZESPÓŁ

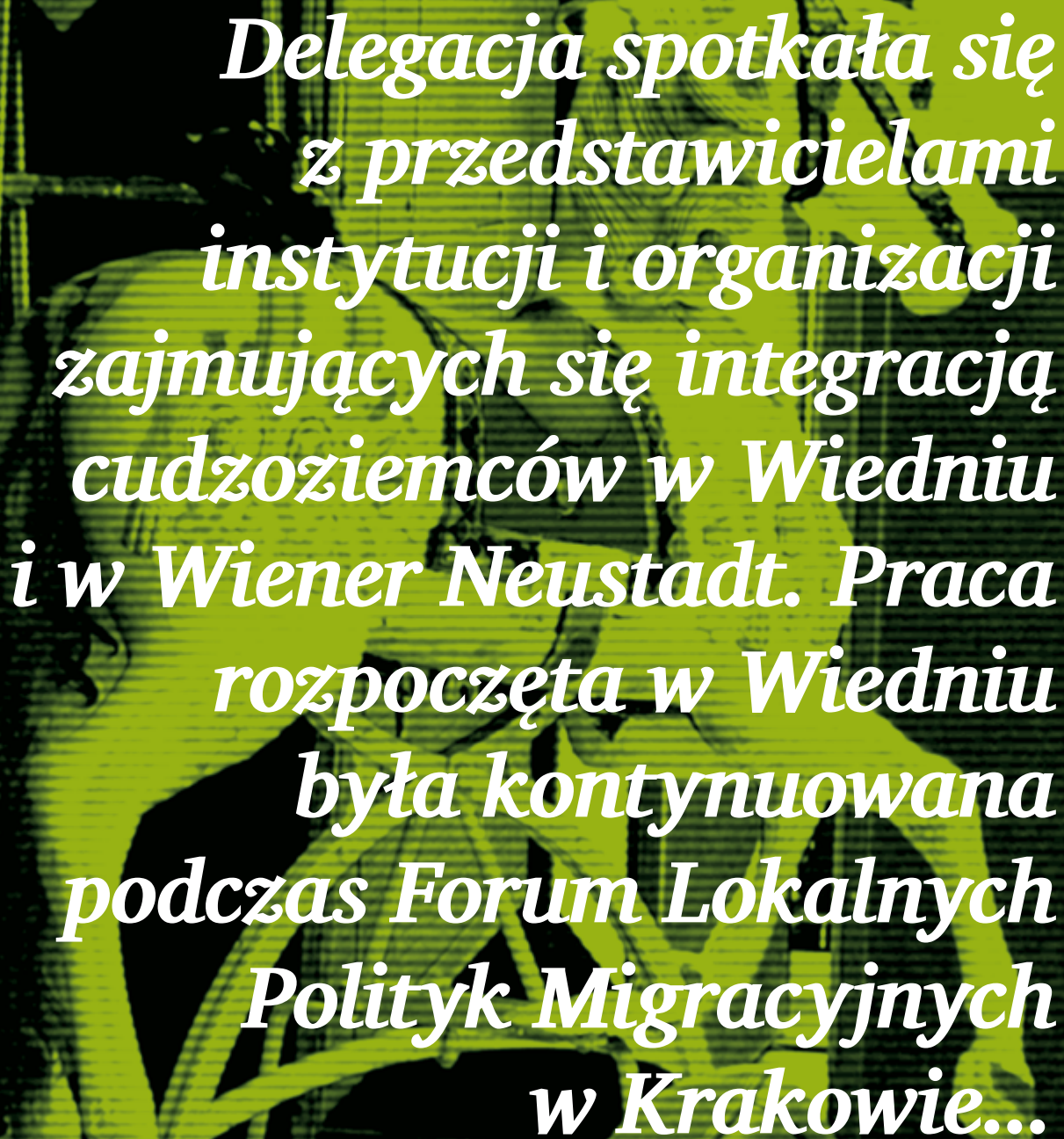
STOWARZYSZENIA INTEKULTURALNI PL

PRZEZ 18 MIESIĘCY realizowania projektu wiele się nauczyliśmy i zdobyliśmy wiele nowych doświadczeń. W tym miejscu chcielibyśmy podziękować osobom, które aktywnie współtworzyły lub wspierały ten projekt. W szczególności chcielibyśmy podziękować facylitatorom i facylitatorkom grup (spoza naszych fundacji), którzy zdecydowali się wspomóc nas swoim zaangażowaniem i doświadczeniem: Magdzie Bis, Wiktorii Herun, Annie Szadkowskiej-Ciężkiej, Magdzie Sweklej, Ewie Pogorzale, Leszkowi Napiontkowi, Mamadou Dioufowi, Michalinie Jarmuż, Mirosławowi Bienieckiemu, Izie Szewczyk, Janet Hiwot, Annie Szapert, Oliwii Ebebenge, Magdzie Wojno, Iulii Cheromukhinie, Ngo Van Tuong, Elmiemu Abdi, Mariji Jakubowicz i Kamili Nocuń.

Kolejne Fora nie mogłyby odbyć się w takiej skali i z takim rozmachem bez zaangażowania wielu wolontariuszy i wolontariuszek – tu chcemy podziękować: Krzysztofowi Janiakowi, Agnieszce Małek, Karolinie Kępcze, Renacie Socha, Krzysztofowi Tracie, Marcinowi Grzymkowskiemu, Annie Rączkowskiej, Marcie Marzec, a także Piotrowi Chorosowi (z Urzędu Miasta Lublina) i Magdalenie Furdzik (z Miejskiego Ośrodka Wspierania Inicjatyw Społecznych w Krakowie) za merytoryczny, wolontaryjny wkład w prace Forum.

Ponadto chcemy podziękować za ugoszczenie naszego projektu: Jewish Community Center w Krakowie, Barbarze Wybacz – dyrektorce Akademickiego Centrum Kultury „Chatka Żaka” w Lublinie, oraz Marcinowi Jasińskiemu – dyrektorowi Bemowskiego Centrum Kultury.

Projekt nie mógłby się odbyć bez wsparcia Urzędów Miasta z Lublina, Krakowa i Warszawy, za co również dziękujemy.

*Delegacja spotkała się
z przedstawicielami
instytucji i organizacji
zajmujących się integracją
cudzoziemców w Wiedniu
i w Wiener Neustadt. Praca
rozpoczęta w Wiedniu
była kontynuowana
podczas Forum Lokalnych
Polityk Migracyjnych
w Krakowie...*

OBE
BOX-M

WIEN

Wizyta studyjna w Austrii

AUTORKA ■ Katarzyna Kościeszka

09–13.08.2013

WIZYTA STUDYJNA W AUSTRII (WIEDEŃ) TRWAŁA OD 9 DO 13 SIERPNI 2013 ROKU. WZIĘLI W NIEJ UDZIAŁ PRZEDSTAWICIELE I PRZEDSTAWICIELKI URZĘDÓW MIASTA Z LUBLINA, KRAKOWA I WARSZAWY ORAZ ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH TYCH MIAST (HOMO FABER, INTERKULTURALNI.PL ORAZ FUNDACJA INNA PRZESTRZEŃ).

DELEGACJA spotkała się z przedstawicielami i z przedstawicielkami instytucji oraz organizacji zajmujących się integracją cudzoziemców w Wiedniu i w Wiener Neustadt. Praca rozpoczęta w Wiedniu była kontynuowana podczas Forum Lokalnych Polityk Migracyjnych w Krakowie, na które zostali zaproszeni reprezentanci austriackiego Centrum Międzykulturowego (Interkulturelles Zentrum). Bezpośrednim rezultatem wizyty był też pomysł stworzenia radia migranckiego, który jest realizowany w ramach kolejnego projektu przez Fundację Inna Przestrzeń we współpracy ze Stowarzyszeniem Homo Faber, Icelandic Human Rights Center i Urzędem Miasta Stołecznego Warszawy.

SYTUACJA MIGRACYJNA W WIEDNIU I REGULACJE PRAWNE

W Wiedniu mieszka ponad 1,7 mln mieszkańców/-nek, z czego 77,7% ma obywatelstwo austriackie, 7,9% obywatelstwo jednego z krajów Unii Europejskiej, a 14,4% obywatelstwo kraju nie-unijnego. Ponadto, około 44% mieszkańców/-ek Wiednia posiada „migracyjne zaplecze” (ang. *migration background*), co znaczy, że posiada obywatelstwo innego kraju, lub przynajmniej jedno z rodziców urodziło się za granicą. Najliczniejsze grupy migrantów w Wiedniu pochodzą odpowiednio z Serbii i Czarnogóry, Turcji, Niemiec i z Polski. Rozkład migranckich narodowości w stolicy różni się nieco od statystyk dla całego kraju, gdzie liczebność poszczególnych grup rozkłada się następująco (lista zaczyna się od najliczniejszych): Niemcy, Turcja, Serbia, Bośnia i Hercegowina, Chorwacja, Rumunia i Polska.

Pod względem regulacji, Austria ma jedną z najbardziej restrykcyjnych polityk migracyjnych w Europie. Do 2011 r. obowiązywał tu system kwotowy – państwo ogólnie określało liczbę cudzoziemców/-ek, których jest w stanie przyjąć w danym roku. Obecnie zastąpiono go systemem punktowym. Migrant czy migrantka, aby się osiedlić, musi zdobyć określoną liczbę punktów, które przyznawane są m.in. za wykształcenie, znajomość języka, wiek, doświadczenie zawodowe. By przedłużyć swój pobyt w Au-

starii ponad okres, na który zostało wydane pierwsze zezwolenie, obcokrajowiec musi udowodnić, że spełnił wymagania integracyjne (np. zna język na odpowiednim poziomie) stawiane mu w tym pierwszym okresie. Corocznie ustalana jest też ogólnie maksymalna liczba cudzoziemców/-ek, którym może być wydane pozwolenie na pracę w Austrii.

Członkowie rodziny cudzoziemca/-ki mogą do niego/niej dołączyć w Austrii, ale tylko pod warunkiem, że samodzielnie spełniają warunki do uzyskania pozwolenia na osiedlenie się, m.in. znają język co najmniej na poziomie A1 i posiadają środki na utrzymanie.

Uczestnicy i uczestniczki spotkali się z następującymi organizacjami:

Centrum Wielokulturowe / Interkulturelles Zentrum (IZ) www.iz.or.at

Zostało założone w 1987 r. w Wiedniu. Działa na zasadzie niezależnej organizacji pozarządowej. Misją IZ jest wspomaganie centralnych i lokalnych władz w przygotowywaniu i rozwoju strategii dotyczących integracji migrantów/-ek. Poza tym, IZ zajmuje się też współpracą międzynarodową w zakresie edukacji i wymiany młodzieży. Działania IZ zostały dwukrotnie wyróżnione przez Radę Europy nagrodą w zakresie Globalnej Edukacji – w 2000 i w 2005 r. Przykładowe działania:

- Konsultowanie Krajowego Planu Działania na rzecz Integracji na zlecenie austriackiego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych;
- Zainicjowanie sieci austriackich organizacji pozarządowych;
- Członkostwo w Kole Eksperckim „Integracja i rozwój regionów wiejskich”, powołane przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych;
- Prowadzenie treningów dotyczących rozwijania kompetencji międzykulturowych, rozwiązywania konfliktów międzykulturowych – przeznaczone dla pedagogów i pedagogów, instytucji rynku pracy, firm.

Centre of Social and Integration Projects, CESIP / **Zentrum für Sozial- und Integrationsprojekte**

<http://www.cesip.at/>

Pozarządowa organizacja założona w 2010 r. przez grupę osób tureckiego pochodzenia zajmujących naukowo kwestiami migracji i integracji. Jest to pierwsza organizacja tego typu w Austrii. Celem organizacji jest integracja migrantów/-ek i grup mniejszościowych w austriackim społeczeństwie oraz rozwiązywanie problemów związanych z szeroko rozumianą marginalizacją. **CESIP** współpracuje z wieloma aktorami – władzami lokalnymi (zwłaszcza z gmin z dużą populacją imigrancką), organizacjami migranckimi oraz indywidualnymi Austriakami/-czkami o różnym zapleczu kulturowym.

Municipality Diversity Department of the City of the Wiener Neustadt

www.wiener-neustadt.gv.at

Wiener Neustadt leży w północno-wschodniej Austrii, na południe od Wiednia. Miasteczko liczy sobie niewiele ponad 40 000 mieszkańców, z czego 12% to imigranci/-tki, którzy/-re reprezentują ponad 100 narodowości. Najliczniej reprezentowane są osoby pochodzące z Turcji, krajów UE oraz z byłej Jugosławii.

W 2005 r., aby zapewnić spójność społeczną i bezkonfliktowe współżycie reprezentantów tak wielu różnych kultur, zdecydowano o powołaniu specjalnej instytucji zajmującej się kwestiami integracji cudzoziemców/-ek. Obecnie nosi ona nazwę **DEPARTMENT OF DIVERSITY AND CO-LIVING**.

Przykładowe obszary działań departamentu to:

- ▶ **Edukacja** (np. kursy językowe „Mamy uczą się niemieckiego”, „Młodzi/-de migranci/-tki jako przykład doskonałych mentorów/-ek”);
- ▶ **Kampanie społeczne** (np. „Sport joins-us”, „Friendship joins-us”, „Common interests joins-us”, „Working together joins-us”, „Food joins-us”, „Hello neighbour – here I'm at home!”) mające na celu wskazywanie punktów wspólnych dla cudzoziemców/-ek i Austriaków/-czek, oraz podnoszenie świadomości na temat możliwości skutecznej integracji migrantów/-ek w austriackim społeczeństwie;
- ▶ **Organizowanie debat** w dzielnicach mieszkaniowych/blokowiskach (zamieszkanymi przez znaczny odsetek mi-

grantów/-ek) z lokalną społecznością, często w formule „spotkanie przy kawie i herbacie”. Celem spotkań jest wspólne omówienie lokalnych problemów, pozytywnych doświadczeń oraz pomysłów na poprawę warunków życia w danej społeczności;

- ▶ **Networking** z organizacjami migranckimi i społecznymi, wspólne realizowanie projektów, regularne spotkania raz/dwa razy do roku.

Radio Orange 94.0 i Radio Afrika TV

www.o94.at

www.radioafrika.net

Radio Orange 94.0 to radio o charakterze obywatelskim i migranckim, nadaje od 1998 r. Obecnie jest ono jedną z największych niemieckojęzycznych obywatelskich stacji radiowych. Wiele audycji Radia Orange 94.0 jest przygotowywanych przez imigrantów/-ki w ich rodzimym języku, po niemiecku lub w dwóch i więcej językach.

Radio Afrika TV współpracuje z Radiem Orange 94.0. Zostało założone w 1997 roku przez Alexis Nshimiyimana Neuberg – dziennikarza z Rwandy. Rozgłośnia nadaje audycje na temat migrantów i migrantek z Afryki, oraz propaguje wiedzę na temat tego kontynentu.

Wydział magistratu 17 ds. Integracji i Różnorodności

www.wien.gv.at/english/social/integration/

www.integration.wien.at

Wydział w strukturze administracji miasta Wiednia, który prowadzi i finansuje działania (projekty non-profit do wartości 5 000 € rocznie) na rzecz integracji i zapewnienia równych szans nowoprzybyłym, między innymi: nauczanie języka niemieckiego, projekty na rzecz zachowania różnorodności, programy doradcze dotyczące legalizacji pobytu oraz zatrudnienia, projekty aktywizacyjne integrację oraz kompetencje międzykulturowe. Duży nacisk kładziony jest na regularną komunikację oraz współpracę z organizacjami migranckimi. Wydział prowadzi też działalność badawczą oraz ewaluacyjną (**VIENNA INTEGRATION AND DIVERSITY MONITOR**).

Departament posiada też biura terenowe, których celem jest bliższa współpraca z lokalnymi społecznościami. Prowadzą one takie projekty jak: platforma współpracy dla organizacji migranckich, projekty mające na celu integrację cudzoziemców/-ek w społeczności lokalnej, czy mediatorzy-wolontariusze.

Austriackie Stowarzyszenie Miast, Departament Integracji / Österreichischer Städtebund **www.staedtebund.gv.at**

Organizacja zrzesza austriackie miasta, by reprezentować ich interesy i głos wobec decydentów oraz opinii publicznej. Należy do niej 246 miast oraz gmin. Stowarzyszenie jest aktywne na arenie międzynarodowej – jest członkiem CLRAE / Congress of Local and Regional Authorities of Europe i CEMR / Council of European Municipalities and Regions.

DOBRE PRAKTYKI

Projekt „StartWien”, Integration and Diversity Municipality Vienna

Projekt prowadzony przez miasto od 2008 r. we współpracy z wybranymi departamentami i instytucjami należącymi do struktur miejskich Wiednia. Powstał w oparciu o badania na temat projektów integracyjnych w innych miastach europejskich i w Kanadzie, konsultacje eksperckie oraz na bazie wywiadów z imigrantami i imigrantkami na temat ich potrzeb.

Grupa docelowa to migranci i migrantki, którzy przyjechali w ramach łączenia rodzin, oraz obywatele państw trzecich. W ramach projektu **STARTWIEN**, cudzoziemcy mogą korzystać z następujących pakietów:

1. Spotkanie wstępne

Godzinne konsultacje, dostosowane do indywidualnych potrzeb danej osoby, zazwyczaj przeprowadzane od razu po otrzymaniu przez nią pozwolenia na pobyt. Spotkanie to

przeprowadzane jest w jednym z dwudziestu czterech dostępnych języków. Podczas spotkania cudzoziemiec/-ka:

- ▶ otrzymuje pakiet informacyjny o ofercie edukacyjnej Wiednia (w tym *voucher* na naukę niemieckiego),
- ▶ ma możliwość uzyskania porady w kluczowych obszarach niezbędnych do rozpoczęcia życia w Wiedniu.

2. Vienna language vouchers

Nowi/-e migranci/-tki muszą potwierdzić znajomość niemieckiego na poziomie A2 w ciągu dwóch lat od momentu przyjazdu do Austrii. Urząd miasta wspiera ich w tym oferując *vouchery* na naukę niemieckiego o wartości 300 €.

3. Moduły Tematyczne

Są to dwugodzinne spotkania (na wybrany temat), podczas których migranci/-tki otrzymują niezbędną wiedzę pozwalającą na lepszą orientację w Wiedniu. Uczestnicy/-ki otrzymują broszury w ich ojczystym języku zawierające najważniejsze informacje i adresy. Mogą również zadawać pytania. Spotkania są bezpłatne, prowadzone w 20 językach, otwarte zarówno dla nowych migrantów/-ek, jak i wszystkich zainteresowanych. Tematy spotkań: praca, uznawanie kwalifikacji zawodowych, prawo pobytu, życie w wiedeńskiej społeczności, zdrowie, edukacja, mieszkanie, praca, założenie przedsiębiorstwa/rozpoczęcie działalności gospodarczej... Trenerami/-kami są głównie osoby z danej społeczności migranckiej, którzy sami imigrowali do Austrii i zawodowo zajmują się tematem, o którym mają prezentację.

4. Couching: poziom drugi

Ten rodzaj wsparcia oferowany jest wszystkim posiadaczom/-kom Pakietu Informacyjnego o Edukacji w Wiedniu w ciągu ich pierwszych 2 lat pobytu, od dnia przyjazdu do Austrii. Usługi prowadzone są w 12 różnych językach. W ramach *couchingu* cudzoziemcy/-ki mogą wyjaśniać pojawiające się na bieżąco wątpliwości dot. życia codziennego i możliwości integracyjnych w Austrii, zwrócić się o pomoc w nawiązaniu kontaktu z innymi doradczymi ośrodkami, wymienić się doświadczeniami z innymi migrantami/-kami.

EFEKTY PROJEKTU STARTWIEN

- ▶ Migranci/-tki od razu po przyjeździe dostają wszystkie niezbędne informacje dotyczące funkcjonowania w Wiedniu;
- ▶ Najbardziej skomplikowane kwestie są im prezentowane w ich ojczystym języku;
- ▶ Informacja jest dostosowywana do indywidualnych potrzeb migranta/-tki;
- ▶ Nowi migranci/-tki są zachęceni do rozpoczęcia nauki tak szybko, jak jest to tylko możliwe;
- ▶ Między październikiem 2008 a kwietniem 2014 r. zostało rozdanych ponad 13 000 pakietów informacyjnych dotyczących edukacji, przeprowadzono ponad 27 500 spotkań w ramach Modułu Informacyjnego, ponad 4 500 osób przyszło na spotkania w ramach „Couching: poziom drugi”.

Przykładowe organizacje, z którymi współpracuje administracja miasta Wiednia w celu skuteczniejszej integracji imigrantów/-ek:

WAFF – Wiedeński Fundusz Promocji Pracobiorców

www.waff.at

Placówka stworzona przez miasto Wiedeń. Fundusz udziela informacji i poradnictwa zawodowego oraz wspiera kształcenie zawodowe. Fundusz oferuje nowoprzybyłym do Wiednia wstępną poradę zawodową w ich ojczystym języku.

AK Wien – Wiedeńska Izba Pracobiorców

www.wien.arbeiterkammer.at

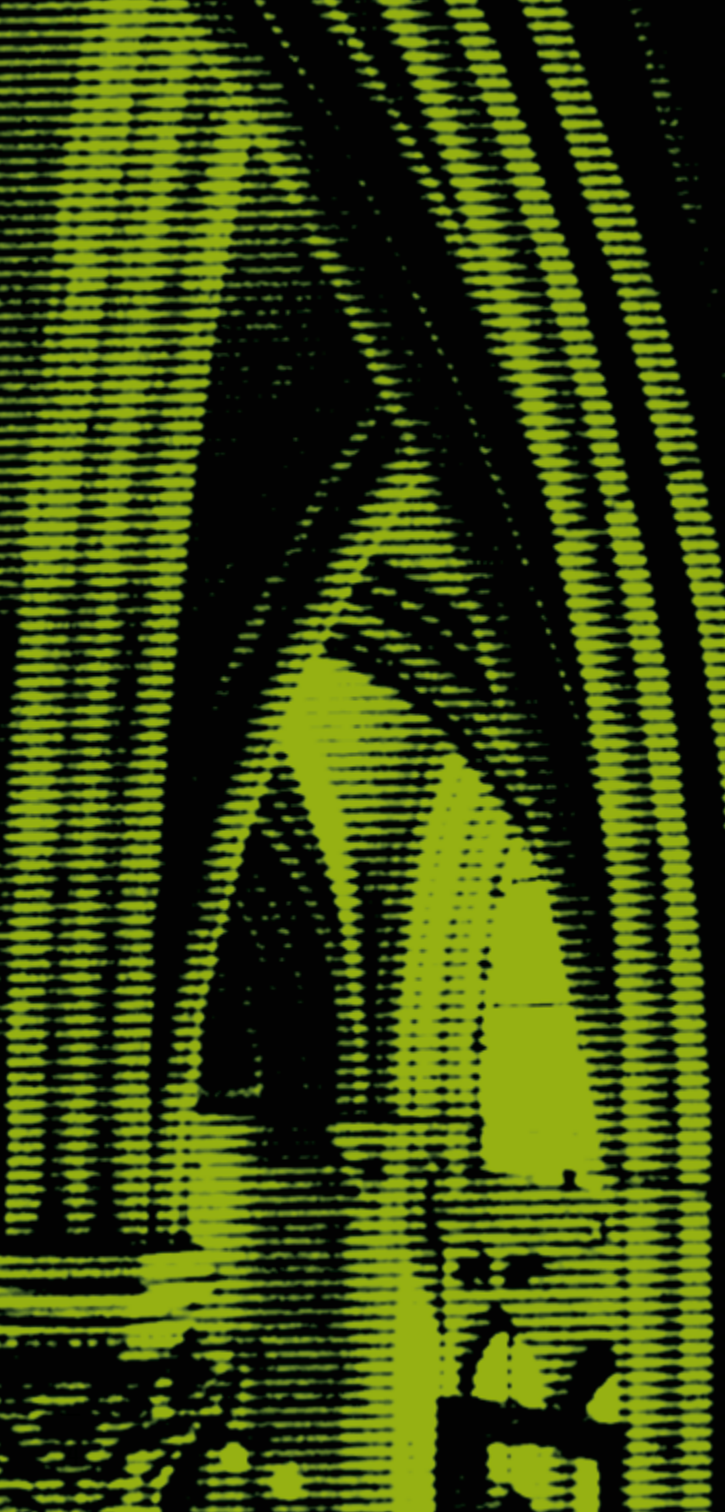
Izba oferuje dla swoich członków/-iń bezpłatne poradnictwo i reprezentuje ich w przypadku problemów dotyczących prawa pracy, praw socjalnych i innych. Udziela też wsparcia finansowego przy podwyższaniu kwalifikacji zawodowych w postaci bonów edukacyjnych.

WKO Wien – Wiedeńska Izba Gospodarcza

www.biwi.at, www.wifi.at, www.gruenferservice.net

Zrzesza ponad 110 000 wiedeńskich zakładów i przedsiębiorców. Oferuje ona swoim członkom m.in. doradztwo prawne, wsparcie przy zakładaniu działalności, nawiązy-

waniu współpracy, tworzeniu sieci. Jest to jedna z najważniejszych placówek edukacyjnych w Austrii – każdego roku korzysta z niej ok 70 000 osób.

Wiedeńska Agencja Gospodarcza

www.wirtschaftsagentur.at

Agencja oferuje dotacje pieniężne, nieruchomości, indywidualne doradztwo i inne usługi związane z rozpoczęciem w Wiedniu działalności gospodarczej.

2

Vienna Integration and Diversity Monitor (VIDM)

„Zarządzanie różnorodnością w Wiedniu” to projekt w ramach administracji miejskiej skierowany do wszystkich jej struktur – departamentów i instytucji. Jego celem jest podnoszenie świadomości na temat różnorodności wśród wyższych urzędników/-czek, szkolenie średniego i niższego personelu oraz optymalizacja usług. VIDM jest narzędziem do realizacji i ewaluacji tego projektu.

CELE

Po raz pierwszy opublikowany w kwietniu 2010 r. Jego celem jest wszechstronna i dogłębna analiza wszystkich dziedzin, w których integracja cudzoziemców/-ek może być mierzona, która następnie służy jako podstawa stworzenia racjonalnej strategii migracyjnej. Monitor pozwala na szczegółową ewaluację stopnia implementacji miejskiej polityki integracyjnej w Wiedniu, oraz rozwoju systemu zarządzania różnorodnością w departamentach i jednostkach administracji wiedeńskiej.

VIDM dotyczy dwóch dziedzin. Z jednej strony ewaluje dotychczasowe działania struktur miejskich (monitoring różnorodności). Z drugiej, wspiera dalszy rozwój migracyjnej polityki miasta poprzez mierzenie i ukazywanie aktualnej sytuacji migracyjnej (monitoring integracji).

MONITORING INTEGRACJI

Cel: analiza stopnia integracji wiedeńskiego społeczeństwa bazująca na określonych wskaźnikach, która służyć ma jako podstawa do stworzenia/zmiany/kontynuacji miejskiej polityki migracyjnej.

Głównym hasłem przewodnim VIDM jest:

MEASURING *integration*. SHAPING *diversity* (Mierzenie integracji. Kształtowanie różnorodności).

Integracja w rozumieniu administracji wiedeńskiej znaczy równą partycypację wszystkich grup zamieszkujących miasto w głównych płaszczyznach życia społecznego. W monitoringu integracji szczególny nacisk położony jest na indywidualne doświadczenie migracyjne poszczególnych osób, oraz ich status prawny i analizę procesu integracji w zależności od tych czynników. Dzięki temu podejściu, projekty miejskie są później lepiej sprofilowane, uwzględniając specyfikę potrzeb poszczególnych grup migranckich.

Monitoring integracji (oprócz danych demograficznych) pokazuje dostęp do służby zdrowia migrantów/-tek, stopień ich mobilności, edukacji, zatrudnienia i preferencje rynku, mieszkalnictwo, społeczną i polityczną partycypację oraz poczucie bezpieczeństwa. Dane te są zbierane i analizowane w podziale na grupy narodowe zamieszkujące Wiedeń oraz generacje migranckie. Badanie weryfikuje, czy (a jeśli tak, to w jaki sposób?) fakt bycia imigrantem/-ką wpływa na którąkolwiek z wyżej wymienionych płaszczyzn, oraz czy należy kontynuować/zmienić dotychczasową, miejską strategię integracji.

MONITORING RÓŻNORODNOŚCI

Jego celem jest ewaluacja działań integracyjnych podejmowanych przez struktury miejskie Wiednia. W badaniu bierze udział ok. 30 departamentów i organizacji. Monitoring opiera się głównie o wywiady pogłębione przeprowadzane z wyższymi urzędnikami/-czkami, chociaż prowadzone są też dodatkowe, poboczne badania czy warsztaty.

Monitoring różnorodności dotyczy następujących obszarów: miejska strategia różnorodności; edukacja, młodzi i kobiety; zatrudnienie i przedsiębiorczość; mieszkalnictwo; służba zdrowia i kwestie społeczne; infrastruktura i dostęp do usług; kultura i rozrywka.

3. Radio ORANGE 94.0 www.o94.at

Radio o charakterze obywatelskim i migranckim, działa od 1998 r. Powstanie rozgłośni poprzedzone było fazą nielegalnego nadawania, gdyż do 1994 r. działalność radiowa w Austrii była objęta monopolem państwowym. Obecnie radio jest jedną z największych niemieckojęzycznych obywatelskich rozgłośni – współpracuje z nią od 400 do 500 wolontariuszy i wolontariuszek. W samym stowarzyszeniu, przy którym funkcjonuje stacja, zatrudnionych jest ok. 10 osób.

Wiele audycji **RADIA ORANGE 94.0** jest przygotowywanych przez imigrantów i imigrantki w ich rodzimym języku, po niemiecku lub w dwóch (i więcej) językach. W przypadku mało znanych języków, stowarzyszenie weryfikuje treści, które pojawiają się na antenie, za pośrednictwem słuchaczy i słuchaczek danej audycji.

RADIO ORANGE 94.0 jest radiem niekomercyjnym (nie emituje reklam) i w całości opiera się na grantach i dotacjach zewnętrznych. Od wydziału sportu i edukacji miasta radio otrzymuje rocznie 280 000 €, a z budżetu państwa – z przeznaczeniem na konkretne projekty – do 80 000 €. Reszta funduszy pochodzi z projektów, oraz z datków od słuchaczy i słuchaczek.

Radio Afrika TV www.radioafrika.net

Platforma informacji i komunikacji dla Afrykanów/-ek oraz osób zainteresowanych Afryką. W zespole Radia pracują zarówno Austriacy/-czki, obywatele/-ki innych krajów europejskich, jak i Afrykańczycy/-nki, Azjaci/-tki czy Amerykanie/-ki.

Długofalowym celem radiostacji jest poprawa stosunków między Europą a Afryką, oraz działanie na rzecz lepszej integracji migrantów/-tek w austriackim społeczeństwie.

RADIO AFRIKA jest częścią szerszej austriackiej platformy informacyjnej na temat Afryki, na którą składa się strona internetowa, **AFRIKA TV** oraz magazyn **AFRIKAS TRIBUNE**. Audycje są prowadzone po niemiecku, angielsku, francusku, oraz w językach afrykańskich.

AFRIKA TV współpracuje ze stacją telewizyjną **OKTO** (www.okto.at), gdzie prowadzi program w poniedziałki między 20:00 a 20:30, powtarzany kilka razy w ciągu tygodnia, o różnych godzinach. Program informuje o migrantach/-kach z Afryki żyjących w Wiedniu i innych regionach Austrii. Głównym celem jest zmiana wizerunku tego kontynentu i jego mieszkańców/-ek, którzy/-re w mainstreamowych mediach przedstawiani/-ne są zazwyczaj w kontekście biedy, przestępczości lub programów humanitarnych.

ZASIĘG I STATYSTYKI

W ciągu tygodnia **RADIO AFRIKA TV** ma ponad 200 000 odbiorców/-czyń, a strona dziennie odwiedzana jest przez 300–400 indywidualnych użytkowników/-ek.

Od 2009 r. **AFRIKA TV** ma zasięg ogólnokrajowy. Radio Afrika nadaje codziennie, prowadząc stałe audycje w obywatelskiej stacji **ORANGE** oraz w publicznym radiu **ORF. AFRIKAS TRIBUNE** pojawia się trzy razy do roku i ma nakład 6 000 egz.

PROJEKTY SPOŁECZNE

Oprócz prowadzenia audycji, Radio Afrika TV realizuje też projekty mające na celu promowanie dialogu międzykulturowego, integrację oraz przeciwdziałające dyskryminacji. Oto przykłady niektórych z nich:

- ▶ **Historie sukcesu** – migrantów/-ek i z udziałem migrantów/-ek,
- ▶ **Warsztaty dla dziennikarzy i dziennikarek,**
- ▶ **Afrykański Quiz,**
- ▶ **CINE Afrika** – kino na rzecz integracji,
- ▶ **Africa's Starparade** – prezentacja twórczości afrykańskich artystów/-ek i muzyków żyjących w Wiedniu,
- ▶ **Afrykańskie perspektywy** – dyskusja panelowa.

Mamadou Diouf

PREZES
FUNDACJI AFRYKA INACZEJ

Dzięki spotkaniu w Radiu Orange wpadliśmy na pomysł, aby stworzyć radio migranckie w Polsce, które obecnie zaczynamy realizować dzięki Funduszom EOG i funduszom z Unii Europejskiej.

Alexisa Nshimimana Neuberga, inicjatora Radia Afrika w Wiedniu, spotkałem już wcześniej – podczas spotkań w ramach Platformy Europa Afryka w Brukseli. Był wtedy bardzo aktywny, dużo mówił o tym radiu. Kiedy zaczęliśmy planować wizytę do Wiednia, od razu zasugerowałem, żeby udać się również do nich, zobaczyć, jak pracują. Oczywiście, warunki u nas różnią się całkowicie od warunków austriackich. U nich zupełnie inaczej definiuje się imigrantów, jest inne podejście. Jednak to właśnie tam powstał pomysł, który teraz wcielamy w życie. Mamy nadzieję, że w przyszłości uda się nam nawiązać jakąś współpracę i może realizować wspólnie projekty integracyjno-radiowe.

Wiktoria Gerun

UM LUBLIN
Koordynatorka projektu
„STUDY IN LUBLIN”

Wizyta studyjna w Wiedniu to jedna z najlepszych wizyt studyjnych z tych, które dotychczas odbyłam. Uważam, że była świetnie zorganizowana merytorycznie. Z mojego punktu widzenia, czyli osoby zajmującej się integracją cudzoziemców i w tamtym okresie mocno interesującej się zagadnieniami prawnymi dotyczącymi legalizacji pobytu w kraju zamieszkania, ta wizyta miała ogromny wpływ na dalszy przebieg mojego projektu „Study in Lublin”. Wiele rozwiązań, które zobaczyłam w Austrii zainspirowało mnie do zmian w Lublinie, a także utwierdziło w przekonaniu, że można skutecznie motywować cudzoziemców do nauki języka kraju przyjmującego.

W Wiedniu mieliśmy spotkanie z przedstawicielami uczelni austriackich i dowiedzieliśmy się, że kursy językowe dla cu-

dzoziemców są w dużej mierze pokrywane z budżetu miasta – imigranci dostają vouchery na naukę. Zainspirowało nas to do zapewnienia miejsca na ten wydatek w budżecie Lublina na rok 2015. To działanie zacznie się za kilka miesięcy. A póki co, robimy spacery „Lublin z Duszą” po polsku dla studentów zagranicznych ze Wschodu, a dla studentów studiujących w języku angielskim organizujemy spacery po angielsku.

Co najbardziej zostało Ci w pamięci?

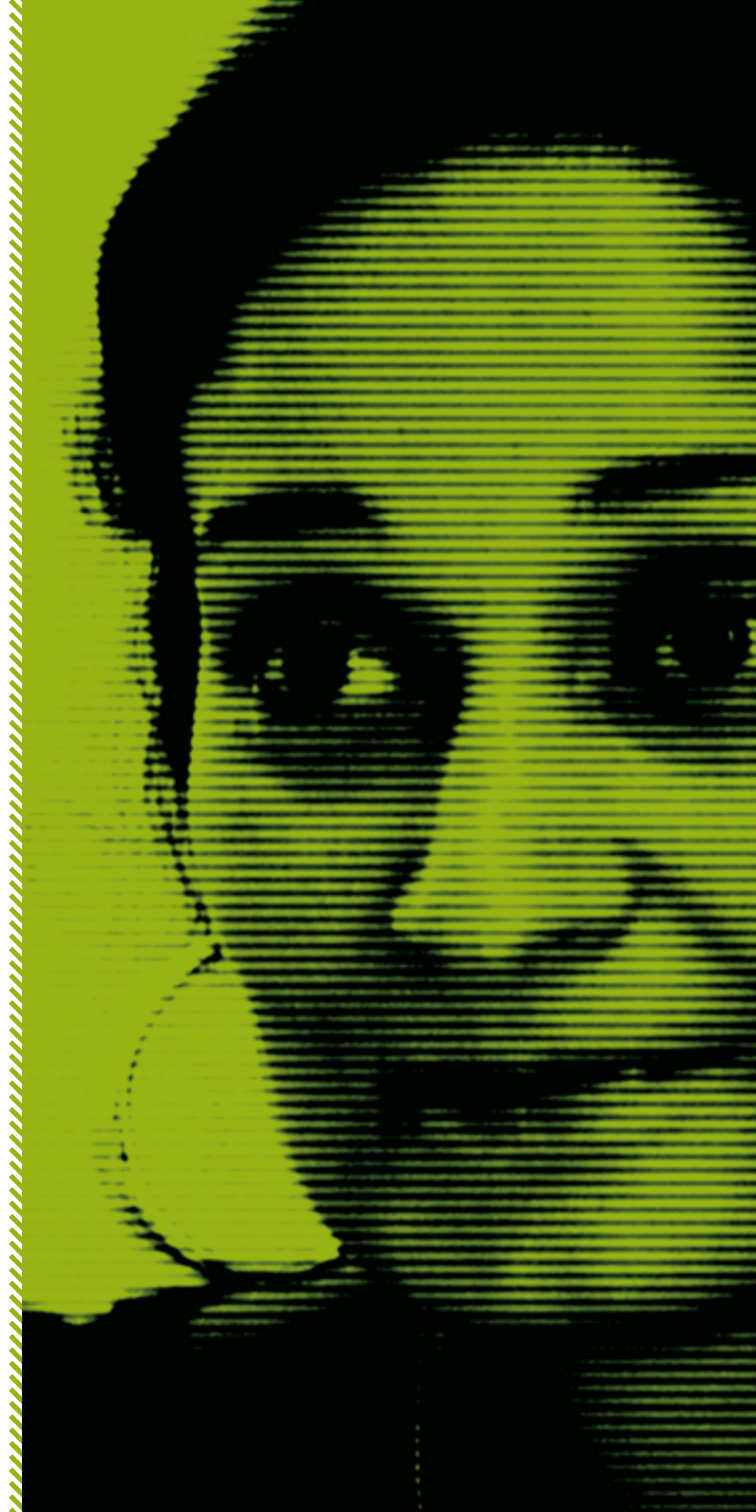
Zdecydowanie spotkanie z Tatią Skirtladze. Było to niezwykle szczere, bezpośrednie spotkanie z osobą, która musi na co dzień walczyć z biurokracją. Bardzo cenne doświadczenie, gdyż dzięki temu mit idealnego Wiednia znikł. Zobaczyliśmy, że oni też mają swoje problemy, wyzwania, którym muszą sprostać w przyszłości i większość rozwiązań może być (często powinna) jeszcze udoskonalana.

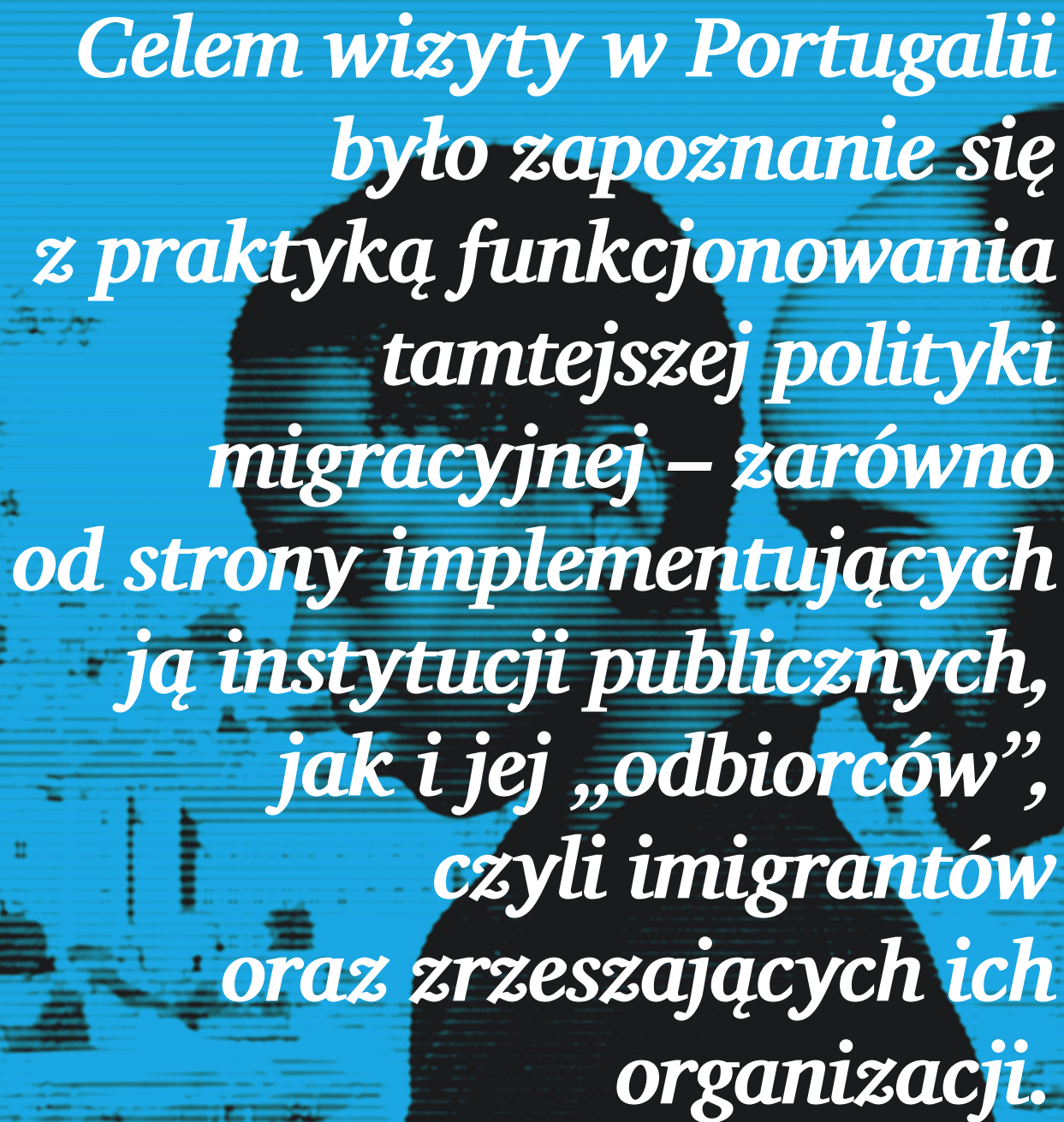
Co mogłoby być zrobione lub zorganizowane lepiej podczas wizyty? Jakież niedostatki?

Według mnie organizacja była bez zarzutu. Mieliśmy bardzo napięty grafik spotkań, więc trudno było jeszcze coś do niego dodać, ale kolejną rzeczą, która by mnie interesowała, to więcej spotkań z samymi cudzoziemcami, którzy przeszli całą drogę legalizacji pobytu i brali udział w kursach językowych. Poza tym, na pewno pouczające dla mnie byłoby spotkanie w „wiedeńskim urzędzie wojewódzkim”, żeby móc na własne oczy zobaczyć kolejki, obsługę klienta i poznać urzędników obsługujących obcokrajowców, przekonać się, w jakich językach mówią.

Czy zauważyłaś, że dzięki projektowi nastąpiła większa koordynacja działań, lepsza komunikacja między Warszawą, Krakowem i Lublinem, czy raczej nic się w tym względzie nie zmieniło?

Dzięki Forum Polityk Migracyjnych dowiedziałam się, co dzieje się w Krakowie czy Warszawie – wcześniej, niestety, w natłoku bieżących spraw nie pomyślałam, by zainteresować się bardziej tym tematem. Na pewno nowe znajomości i ciągłe podtrzymywanie tych kontaktów ułatwia mi pracę. Okazało, że nie wszystko trzeba zaczynać od zera – są inni, którzy już to zrobili, są lepsze rozwiązania i partnerzy, którzy chcą się tym dzielić.

*Celem wizyty w Portugalii
było zapoznanie się
z praktyką funkcjonowania
tamtejszej polityki
migracyjnej – zarówno
od strony implementujących
ją instytucji publicznych,
jak i jej „odbiorców”,
czyli imigrantów
oraz zrzeszających ich
organizacji.*

LIZBONA

Wizyta studyjna w Portugalii

AUTORKA ➤ Zofia Iwaszkiewicz
REDAKCJA ➤ Katarzyna Kościesza

28.04–01.05.2014

WIZYTA STUDYJNA W PORTUGALII (LIZBONA) ODBYŁA SIĘ W DNIACH 28 KWIETNIA – 1 MAJA 2014 ROKU. WZIĘŁO W NIEJ UDZIAŁ 14. PRZEDSTAWICIELI I PRZEDSTAWICIELEK ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ I ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH Z TRZECH MIAST - KRAKOWA, LUBLINA I WARSZAWY.

CELEM WIZYTY było zapoznanie się z praktyką funkcjonowania portugalskiej polityki migracyjnej – zarówno od strony implementujących ją instytucji publicznych, jak i jej „odbiorców”, czyli imigrantów i migrantek, oraz zrzeszających ich organizacji. Zdobyte w ten sposób doświadczenie stało się podstawą dla sformułowania rekomendacji dla polityki migracyjnej w Polsce – przede wszystkim na poziomie lokalnym (miast).

ORGANIZACJE Z KTÓRYMI SPOTKALI SIĘ CZŁONKOWIE WIZYTY STUDYJNEJ:

Serviço de Estrangeiros e Fronteiras (SEF / Urząd ds. Cudzoziemców i Granic)

www.sef.pt

Służba bezpieczeństwa i policja kryminalna, podlega bezpośrednio pod Ministerstwo Spraw Wewnętrznych Portugalii. Zadaniem tej instytucji jest kontrola granic, badanie i nadzór nad imigracją, a także wydawanie dokumentów pobytowych. Jest jedną z instytucji wdrażających politykę imigracyjną w Portugalii.

Alto Comissariado para a Imigração e Diálogo Intercultural (ACIDI / Wysoka Komisja ds. Imigracji i Dialogu Międzykulturowego) www.acidi.gov.pt

ACIDI jest instytucją o randze ministerstwa o międzysektorowym i parasolowym charakterze. Zajmuje się współpracą w zakresie tworzenia, wdrażania i ewaluacji polityk publicznych związanych z integracją imigrantów/-ek i mniejszości etnicznych, a także promowaniem międzykulturowego, międzyetnicznego i międzywyznaniowego dialogu.

Stowarzyszenie TEATR IBISCO (Teatro Inter Bairros para a Inclusão Social e Cultura do Optimismo / Podmiejski Teatr na rzecz Integracji Społecznej i Kultury Optymizmu)

www.ibisco.org

Stowarzyszenie powstało jako efekt integracyjnego projektu dla młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym z sześciu dzielnic podmiejskich Loures. TEATR IBISCO przez

sztukę uczy takich wartości jak: dyscyplina, praca zespołowa, emancypacja i partycypacja oraz wzmocnienia poczucia własnej wartości.

Stowarzyszenie Ukraińców w Portugalii (ZUP)

www.spilka.pt

ZUP powstało w czerwcu 2003 r. i jest członkiem rady ACIDI, dzięki czemu, podobnie jak inne organizacje migranckie w Portugalii, posiada realny wpływ na politykę migracyjną kraju. Misją organizacji jest ochrona praw i interesów imigrantów/-ek ukraińskich oraz ich potomków mieszkających, lub przebywających w Portugalii. ZUP prowadzi w Portugalii czternaście filii, oraz zawiaduje dziewięcioma sobotnimi szkołami kultury i języka ukraińskiego.

SYTUACJA DEMOGRAFICZNA W PORTUGALII

Historia Portugalii jako państwa przyjmującego nie jest długa – zaczęła się w latach 70. XX w. Wcześniej był to kraj emigracyjny. W 1989 r. na emigracji przebywało aż 4 mln Portugalczyków i Portugalek, a obecnie liczbę tę szacuje się na 2 mln, co stanowi ok. 1/5 populacji całego kraju. Portugalczycy/-ki często, tłumacząc przyczynę stworzenia tak przyjaznej i otwartej polityki migracyjnej, powołują się na doświadczenie emigracji – traktują oni przyjezdnych tak, jakby sami chcieli być traktowani w krajach, do których jeżdżą.

Zgodnie z danymi z 2007 r. w Portugalii żyje 10 617 575 mieszkańców z czego 332 137 (3,13%) to legalni imigranci/-tki (wśród nich 51,7% to kobiety, a 48,3% to mężczyźni). W 2010 r. liczba cudzoziemców/-ek o uregulowanym statusie wynosiła ok. 443 055. Największą grupę imigrantów stanowią Brazylijczycy/-ki (66 354 w 2007 r.), Kabowerdeńczycy/-ynki (63 925) i Ukraińcy/-ki (39 480).

Zmiana sytuacji imigracyjnej w latach 90. XX w. zdefiniowała powstanie nowej polityki migracyjnej. Od 1996 r. zadanie realizacji tej polityki zostało powierzone Wysokiej Komisji ds. Imigracji i Mniejszości Etnicznych (ACIME), dziś zwaną Wysoką Komisją ds. Imigracji i Dialogu Międzykulturowego (ACIDI).

DOBRE PRAKTYKI

ACIDI to instytucja zwierzchnia nad CNAI – Centros Nacionais de Apoio ao Imigrante / Krajowe Ośrodki Wsparcia Imigrantów/-ek, które zwane są również One-Shop-Stop. ACIDI odpowiada przede wszystkim za integrację imigrantów/-ek.

ROLA

Swoją główną rolę ACIDI definiuje jako promocję i rozwój różnorodności kulturowej w Portugalii. ACIDI odpowiedzialne

Bliskość – działania na rzecz zmniejszania dystansu między człowiekiem a urzędem i usprawnianie kontaktu między nimi.

Inicjatywność – oczekuje się aktywnego włączenia wszystkich interesariuszy w procesy związane z realizacją polityki imigracyjnej.

DZIAŁANIA

W ramach ACIDI prowadzone są następujące działania:

- ▶ **Informacyjna platforma internetowa** w języku portugalskim oraz ulotki z praktycznymi informacjami dla imigrantów po portugalsku, angielsku i rosyjsku;

Motto ACIDI: *MORE diversity BETTER humanity.*
Głównymi hasłami, którymi kieruje się ACIDI są: równość, dialog, gościnność, wielokulturowość, bliskość, inicjatywność.

jest za współpracę w zakresie tworzenia, wdrażania i ewaluacji polityk publicznych związanych z integracją imigrantów/-ek i mniejszości etnicznych, a także promowanie dialogu między różnymi kulturami, grupami etnicznymi i religijnymi.

Równość – cudzoziemiec/-ka o uregulowanym statusie w Portugalii ma takie same prawa jak obywatel/-ka tego kraju (wyłączając pełne prawa wyborcze).

Dialog – współpraca między urzędami i ministerstwami, włączanie do współpracy III sektora, samych imigrantów/-ek (w tym organizacji, stowarzyszeń, fundacji imigranckich), zapraszanie ich do ewaluacji polityki imigracyjnej, a także do jej realizacji, m.in. przez mediatorów międzykulturowych, którzy są pracownikami OSS.

Gościnność – hołdując zasadzie wzajemności cudzoziemcy/-ki są traktowani w Portugalii tak, jak Portugalczycy/-ki chcieliby, żeby ok. 2 mln ich rodaków było traktowanych za granicą.

Wielokulturowość – postrzegana jako wartość i bogactwo.

- ▶ **Biuletyn „B-i”** – zawierający informacje z zakresu imigracji i dialogu międzykulturowego;
- ▶ **Awaryjna Infolinia SOS** dla imigrantów/-ek – obsługiwana w 8 językach przez mediatorów międzykulturowych;
- ▶ **Telefoniczny Serwis Translatorski (STT)** – adresowany do nieportugalskojęzycznych osób przebywających na terenie Portugalii, a także do Portugalczyków/-ek – aby zapewnić komunikację między jedną i drugą grupą. Obecnie w STT pracuje 54 tłumacze/-ek posługujących się 60 językami;
- ▶ **CNAI – Krajowe Ośrodki Wsparcia Imigrantów** (w Lizbonie, Porto i Faro). Szczegółowy opis poniżej – w dziale „Rekomendowane praktyki”;
- ▶ **CLAI (Centros Locais de Apoio a Integração de Imigrantes)** – Lokalne Ośrodki Wsparcia Integracji Imigrantów/-ek – CLAI pełnią podobną rolę co CNAI, lecz odpowiadają nie tylko za informację, ale także za proces „przywitania” nowych przybyszy i ich integracji na poziomie lokalnym. Obecnie w Portugalii funkcjonuje 86 Lokalnych Ośrodków Wsparcia Integracji Imigrantów;

- ▶ **Outreach Teams** – grupy składające się z mediatorów/-ek międzykulturowych, których rolą jest pośrednictwo i kontaktowanie imigrantów/-ek z CNAI;
- ▶ **Program „Portugalski dla Wszystkich” (PTT);**
- ▶ **Programa Escolhas-Choices Programme** – to program grantowy, który finansuje projekty wyrównujące szanse dzieci i młodzieży pochodzących ze środowisk zagrożonych wykluczeniem;
- ▶ **Nós Programme** (Program „My”) – „Nós” to audycja telewizyjna (40 min. tygodniowo) wyświetlana w telewizji publicznej RTP2, której celem jest zapobieganie rasizmowi i dyskryminacji. Pokazuje potencjał i bogactwo związane z różnorodnością kulturową. Audycja jest emitowana nieprzerwanie od 2004 r.;
- ▶ **Nagroda Dziennikarska za Różnorodność Kulturową** – przyznawana mediom za wkład w walkę z rasizmem i dyskryminacją, a także w edukację społeczeństwa w kwestii różnorodności kulturowej, religijnej i etnicznej;
- ▶ **OI (Observatório da Imigração)** – Obserwatorium Imigracji, stworzone w 2003 r., opiera się na współpracy między administracją a środowiskami akademickimi. OI zajmuje się zbieraniem informacji dotyczących imigracji, wydawaniem publikacji poświęconych temu tematowi; ponadto prowadzi stronę informacyjną, organizuje konferencje, seminaria oraz warsztaty;
- ▶ **Centrum Dokumentacji** – stanowi archiwum zawierające publikacje dotyczące imigracji i dialogu międzykulturowego (zarówno portugalskie jak i zagraniczne);
- ▶ **Współpraca międzynarodowa** oraz **Projekty Badawcze** – ACIDI współpracuje z państwami Unii Europejskiej w celu wymiany doświadczeń i dobrych praktyk, promuje także model One-Shop-Stop, według którego funkcjonują Krajowe Centra Wsparcia Imigrantów/-ek w Portugalii (CNAI). Praktyka OSS jest rekomendowana przez Komisję Europejską, ACIDI zaś wydało publikację pt. „Przewodnik: Jak założyć One-Shop-Stop?”;
- ▶ **Sieć Centrów Zawodowych dla Imigrantów** – na terenie całej Portugalii działa 25 centrów prowadzonych przez organizacje non-profit; oferują pomoc w szukaniu pracy, a także szkolenia i kursy podwyższające kompetencje.

ACIDI realizuje swoje działania na podstawie Planu Integracji Imigrantów/-ek (PII), odnawianego co trzy lata. Plan tworzony jest w porozumieniu z 10 ministerstwami rządu portugalskiego.

REKOMENDOWANE PRAKTYKI

KRAJOWE OŚRODKI WSPARCIA IMIGRANTÓW (CNAI)

CNAI / Centros Nacionais de Apoio ao Imigrante / Krajowe Ośrodki Wsparcia Imigrantów/-ek, zwane również One-Shop-Stop. Jest to instytucja recepcyjna dla imigrantów/-ek, w której znajdują się biura wsparcia wraz z filiami większości urzędów czy instytucji, których cudzoziemiec/-ka potrzebuje, by rozpocząć życie w Portugalii. W Portugalii funkcjonują obecnie trzy Krajowe Centra Wsparcia Imigrantów (w Lizbonie, Porto i Faro), prócz nich w całym kraju pracuje 86 Lokalnych Ośrodków Wsparcia Integracji Imigrantów/-ek (CLAI / Centros Locais de Apoio a Integração de Imigrantes).

CNAI bardzo usprawnia obsługę cudzoziemca/-ki. Dzięki temu, że wszystkie instytucje znajdują się w jednym miejscu, osoba jest płynnie kierowana z jednego „okienka” do drugiego, bez niepotrzebnych nieporozumień i straty czasu. Po zarejestrowaniu w recepcji, gdzie opisuje sprawę, którą chce załatwić, otrzymuje odpowiedni numer i jest kierowana do miejsca, w którym sprawa jest rejestrowana szczegółowo. Następnie otrzymuje informację, gdzie dalej (do którego pokoju, na które piętro) powinna się udać. Podczas rejestracji cudzoziemiec/-ka udziela wywiadu – najczęściej w ojczystym języku – co jest możliwe, dzięki dziesiątkom zatrudnionych mediatorów międzykulturowych a także dzięki Telefonicznemu Serwisowi Translatorskiemu.

Na jednym piętrze budynku CNAI w Lizbonie toczą się sprawy związane z legalizacją pobytu – za które odpowiedzialni są przedstawiciele/-ki SEF (Urzędu ds. Cudzoziemców i Granic), w tym także sprawy deportacyjne a na niższym piętrze można uzyskać poradę prawną, na przykład

w sytuacji, kiedy imigrantowi/-ce grozi deportacja. Cudzoziemcy/-ki jednak nie muszą niczego się obawiać, ponieważ informacje przekazywane prawnikom czy mediatorom międzykulturowym, nie mają prawa być w całości przekazane przedstawicielom SEF. Aby można było rozpoznać, do kogo należy udać się z danym problemem, przedstawiciele odpowiednich instytucji noszą koszulki w różnych kolorach. Biura wsparcia prowadzone przez CNAI to m.in.:

- ▶ **GAJI** (Gabinete de Apoio Jurídico ao Imigrante) – Biuro Wsparcia Prawnego Imigrantów/-ek (w tym miejscu imigranci/-ki mogą zasięgnąć porady prawnej, otrzymać informacje, bądź skorzystać z mediacji w zakresie: obywatelstwa, zatrudnienia, świadczeń społecznych, spraw sądowych itp.);
- ▶ **GARF** (Gabinete de Apoio ao Reagrupamento Familiar) – Biuro Wsparcia Łączenia Rodzin;
- ▶ **GAE** (Gabinete de Apoio ao Emprego) – Biuro Wsparcia Zatrudnienia (pomoc w poszukiwaniu pracy, kursy podwyższania kompetencji, pomoc w przygotowywaniu *curriculum vitae*; GAE dysponuje listą pracodawców, a także pośredniczy w umawianiu rozmów o pracę);
- ▶ **NAE** (Núcleo de Apoio ao Empreendedorismo Imigrante) – Biura Wsparcia Przedsiębiorczości Imigrantów/-ek;
- ▶ **GS** (Gabinete da Saúde) – Biuro Ubezpieczeń Społecznych (informuje o prawach i obowiązkach wynikających z publicznych świadczeń zdrowotnych);
- ▶ **GAH** (Gabinete de Apoio à Habitação) – Biuro Pomocy Mieszaniowej;
- ▶ **GAIC** (Gabinete de Apoio ao Imigrante Consumidor) – Biuro Wsparcia Imigrantów/-ek Konsumentów/-ek;
- ▶ **GAQ** (Gabinete de Apoio a Qualificação) – Biuro Wsparcia Kwalifikacji;
- ▶ **GRES** (Gabinete de Resposta a Emergência Social) – Biuro Społecznej Interwencji Kryzysowej (wsparcie imigrantów w trudnej sytuacji socjoekonomicznej) oraz GAS (Gabinete de Apoio Social) – Biuro Wsparcia Społecznego;
- ▶ **GACI** (Gabinete de Apoio as Comunidades Ciganas) – Biuro Wsparcia Społeczności Romskich;
- ▶ **GATAI** (Gabinete de Apoio Técnico as Associações de Imigrantes) – Biuro Wsparcia dla Organizacji Imigranckich

(ACIDI współpracuje z ponad 100 organizacjami migranckimi).

2 MEDIATORZY WIELOKULTUROWI

Jedną z nowoczesnych i dobrych praktyk jest wykorzystanie w CNAI mediatorów i mediatek międzykulturowych – posługujących się różnymi językami i pochodzących z różnych kultur. Obsługują oni infolinię imigrancką, a także wspierają imigrantów stacjonarnie w CNAI. Mediatorzy/-ki międzykulturowi/-e to zazwyczaj ludzie, którzy przeszli już przez ścieżkę legalizacji pobytu w Portugalii – ich pochodzenie oraz doświadczenie, czyni z nich najlepszych kandydatów do obsługi nowych przybyszy/-ek. Cieszą się dzięki temu większym zaufaniem wśród „nowych” imigrantów/-ek, a także okazują im więcej zrozumienia. Mediatorzy/-ki międzykulturowi/-e w Portugalii zapewniają usługi w sumie w 12 językach (m.in. w rosyjskim, rumuńskim, ukraińskim, kreolskim i chińskim). Jeśli osoba, która zgłosiła się do CNAI lub do infolinii dla imigrantów/-ek nie posługuje się żadnym z oferowanych tu 12 języków, do jej dyspozycji pozostaje wciąż Serwis Tłumaczeń Telefonicznych, który oferuje tłumaczenia w około 60 językach.

REKOMENDACJE MOŻLIWE DO WDROŻENIA W KRÓTKIEJ PERSPEKTYWIE

Przedstawione poniżej rekomendacje są wynikiem selekcji przede wszystkim pod kątem kryterium wykonalności – nie wymagają one zmian prawnych, znacznych środków czy zasobów ludzkich. Rozwiązania te mogą być wdrożone dzięki współpracy międzysektorowej odbywającej się w atmosferze partnerstwa i zaufania – tak, jak dzieje się to w Portugalii.

GLÓWNA REKOMENDACJA

Glówną rekomendacją dla instytucji wdrażających politykę migracyjną na poziomie lokalnym jest intensyfikacja współpracy międzysektorowej poprzez zaangażowanie do pomocy organizacji pozarządowych o profilu imigranckim

jako mediatorów/-ek międzykulturowych.

Jak pokazuje doświadczenie portugalskie angażowanie doświadczonych imigrantów do obsługi „nowych” przybyszy pozwala na skuteczniejszą ich obsługę, która dodatkowo odbywa się w atmosferze zrozumienia i zaufania.

POZOSTAŁE REKOMENDACJE

Poniższe propozycje zostały wypracowane podczas warsztatów w trakcie wizyty studyjnej w Portugalii przez przedstawicielki i przedstawicieli: Wydziału ds. Cudzoziemców Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego, Urzędu Miasta Krakowa, Urzędu Miasta Lublin, Stowarzyszenia Homo Faber, Stowarzyszenia Interkulturalni PL, Fundacji Afryka Inaczej oraz Fundacji Inna Przestrzeń:

- ▶ **Stworzenie punktów informacyjnych** wraz z infoliniami dla cudzoziemców/-ek w centrach dużych miast. Punkty informacyjne inicjowane przez organizacje pozarządowe mogłyby pełnić rolę pośrednika między imigrantami/-kami a urzędami, podobnie jak **CLAI** w Portugalii. Potraktowanie organizacji pozarządowych jako pośrednika w kontaktach między urzędami a cudzoziemcami/-kami jest dobrą praktyką, która sprawdziła się już częściowo w Warszawie*;
- ▶ **Stworzenie wielojęzycznych publikacji** dla imigrantów/-ek – pakiet powitalny oraz „mapa legalizacji”. Publikacje te powinny zawierać najważniejsze informacje potrzebne imigrantowi/-tce zaraz po przyjeździe do Polski. Przewodnik legalizacji, opracowany dla miast wojewódzkich powinien zawierać informacje na temat tego gdzie i w jakiej kolejności imigrant/-tka powinien/-na się udać w celu legalizacji swojego pobytu oraz uregulowania najważniejszych kwestii związanych z imigracją do Polski. Zarządzanie kryzysowe – ścieżka rozwiązania problemu – gdzie zgłosić się z jakim problemem? Materiały powyższe powinny zostać opracowane przy udziale ekspertów/-ek i przedstawicieli/-ek zarówno sektora publicznego, jak i pozarządowego. Ich dystrybucja mogłaby odbywać się między innymi za pośrednictwem punktów informacyjnych (patrz wyżej).

Izabela Szewczyk

► DYREKTORKA
WYDZIAŁ SPRAW CUDZOZIEMCÓW
MAZOWIECKI URZĄD WOJEWÓDZKI

Portugalskie rozwiązania stały się dla Urzędu pod wieloma względami bardzo inspirujące. Niektóre z nich próbujemy nawet już wdrażać. Prowadzimy w wydziale pilotaż, w ramach którego podpisaliśmy umowy wolontariackie z kilkoma cudzoziemcami przebywającymi w Polsce na karcie pobytu. W okresie lipiec - sierpień wolontariat odbywały osoby z Ukrainy, Białorusi i Meksyku. Osoby te odpowiadały za recepcję klienta w Wydziale – witały cudzoziemców oraz informowały, gdzie należy dalej się udać, pomagały odnaleźć się w przestrzeni urzędu. Mediatorzy przeszli krótkie przeszkolenie, by lepiej zapoznać się ze specyfiką i strukturą Wydziału. Uważam, że wprowadzenie mediatorów kulturowych w przestrzeń urzędu to świetne rozwiązanie – nie tylko ociepla jego wizerunek, ale też usprawnia obsługę cudzoziemców. Migranci dążą większym zaufaniem osobę, która przeszła tę samą drogę, co oni i nie jest urzędnikiem.

Dlaczego zostali oni zatrudnieni w ramach wolontariatu?

Mediatorzy pracujący w ramach wolontariatu to rozwiązanie, które mogliśmy wprowadzić na szybko, gdyż nie potrzeba do tego dodatkowych funduszy. Nie ma przeciwwskazań formalnych, by zatrudnić w urzędzie cudzoziemców – oczywiście, jeśli spełnią odpowiednie warunki. Problemem są tu głównie finanse. Pilotaż miał na celu też sprawdzenie, jak cudzoziemscy mediatorzy będą funkcjonować w przestrzeni urzędu – jaki będzie ich odbiór przez klientów, ale też przez pracowników Wydziału. Nie byliśmy pewni, jaka będzie recepcja... Do tej pory cudzoziemiec to był tylko klient, a nie ktoś wewnątrz instytucji, kto tu pracuje. Okazało się jednak, że nie jest źle, że to rozwiązanie się przyjęło.

Czy One-Stop-Shop jest rozwiązaniem, które można wdrożyć w Polsce?

Jeśli chodzi o One-StopShop, to kilka lat temu podejmowane były próby implementacji tego rozwiązania w szerokim zakresie. Niestety projekt nie został zrealizowany. Miało wówczas powstać Mazowieckie Centrum Zarządzania Migracjami,

* Punkt Info dla Migrantów, ul. Nowy Świat 23/25, Pasaż Italia (budynek w podwórku, pomiędzy ulicami: Nowy Świat, Chmielna, Al. Jerozolimskie). Otwarte od poniedziałku do soboty, w godz. 15:00–19:00; www.facebook.com/punktinfo, e-mail: info@info-migrator.pl, tel.: 048 666 600 566

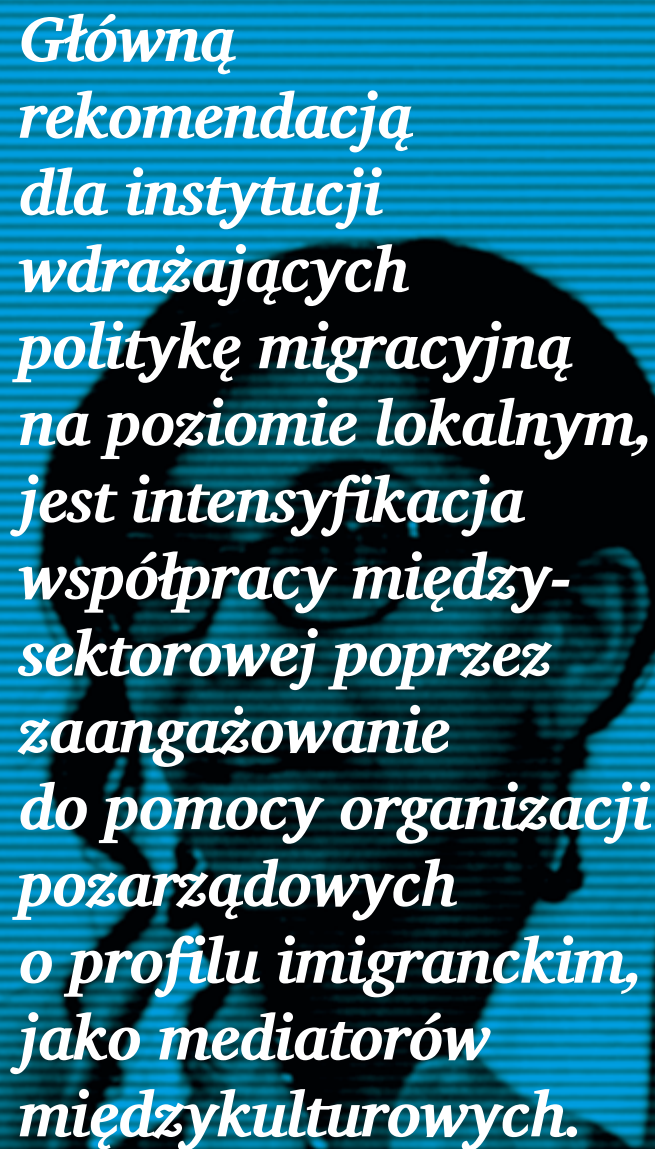
które charakterem i strukturą miało przypominać portugalską instytucję. Miał to być obiekt, w którym znajdowałyby się przedstawicielstwa różnych urzędów i w którym cudzoziemcy mogliby załatwić większość spraw. Projekt miał być współfinansowany ze środków Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy.

Obecnie znów jest szansa, by choć w części wdrożyć u nas te rozwiązanie, gdyż Wydział Spraw Cudzoziemców zmienia swoją siedzibę. Już niedługo, bo w przyszłym roku, będzie się on mieścić przy ul. Marszałkowskiej 3/5. Powstanie tu Regionalne Centrum Obsługi Cudzoziemców, gdzie obcokrajowcy będą mogli załatwić wszystkie sprawy związane z pobytem i pracą w Polsce oraz kwestie dotyczące polskiego obywatelstwa. W chwili obecnej muszą udawać się do dwóch różnych lokalizacji – na ul. Długą i przy pl. Bankowym. W nowej siedzibie będzie też zapewnione miejsce dla przedstawicieli organizacji pozarządowych, udzielających porad cudzoziemcom.

Czy jeszcze jakieś rozwiązania z Portugalii okazały się dla Państwa inspirujące?

To, co mnie najbardziej ujęło w Portugalii, to bardzo ciepły, wręcz rodzinny charakter wnętrza budynku CNAI (czyli One-Stop-Shop). On nie wygląda jak typowy urząd. Zdjęcia cudzoziemców, ekspozycje prezentujące różne kultury zupełnie zmieniają atmosferę tego miejsca. Bardzo ważna w praktyce portugalskiej jest też rozbudowana sekcja informacyjna, między innymi infolinia funkcjonująca w wielu ojczystych językach migrantów. Tę praktykę też chcielibyśmy przenieść na grunt polski – planujemy stopniowo rozszerzanie naszej infolinii. W najbliższym czasie będzie ona rozbudowana o dwa nowe języki – angielski i rosyjski lub ukraiński. To na początek. W miarę możliwości finansowych będziemy rozbudowywać ją dalej.

W dalszej perspektywie, korzystając ze środków unijnych, mamy nadzieję też rozszerzyć nasze serwisy internetowe o usługi tłumaczeniowe online oraz dedykowaną cudzoziemcom specjalną podstronę na stronie Urzędu. Obecnie, na naszej stronie dość trudno trafić do informacji niezbędnych dla cudzoziemców – gubią się one w wielości zadań realizowanych przez Urząd Wojewódzki. Podstrona, o której myślimy, ma być w założeniu też jak najbardziej interaktywna i przejrzysta, by cudzoziemiec mógł jak najszybciej dostrzec do potrzebnych mu informacji.

Główną rekomendacją dla instytucji wdrażających politykę migracyjną na poziomie lokalnym, jest intensyfikacja współpracy między-sektorowej poprzez zaangażowanie do pomocy organizacji pozarządowych o profilu imigranckim, jako mediatorów międzykulturowych.

*Kampania społeczna
„Włącz się w Polskę” jest
jednym z bezpośrednich
rezultatów Pierwszego
Międzysektorowego
Forum Roboczego dot.
Lokalnych Polityk
Migracyjnych w Krakowie
(październik 2013).*

WŁĄCZ SIĘ W

POLSKĘ

Kampania społeczna

AUTORKA ► Katarzyna Kościeszka

KAMPANIA „WŁĄCZ SIĘ W POLSKĘ” ANGAŻUJE PRZEDSTAWICIELI RÓŻNYCH SEKTORÓW I ŚRODOWISK DO WSPÓŁTWORZENIA WARUNKÓW, POZWALAJĄCYCH NA PODMIOTOWE FUNKCJONOWANIE MIGRANTÓW I MIGRANTEK W POLSCE. SKIEROWANA JEST DO INSTYTUCJI PUBLICZNYCH, ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH, MIGRANTÓW, MIGRANTEK, NAUCZYCIELI, NAUCZYCIELEK ORAZ RODZIN WIELOJĘZycznych.

KAMPANIA społeczna „Włącz się w Polskę” jest jednym z bezpośrednich rezultatów Pierwszego Międzysektorowego Forum Roboczego ds. Lokalnych Polityk Migracyjnych w Krakowie (październik 2013). Prace jednej z grup roboczych były poświęcone wyłącznie opracowaniu założeń kampanii społecznej, na których obecna kampania w dużej mierze bazuje.

Grupy, do których w pierwszej kolejności adresowana jest kampania to samorządy, imigranci/-tki, organizacje pozarządowe, rodziny wielojęzyczne oraz nauczyciele/-ki. Reprezentanci/-tki tych grup mogą w szybki sposób zapoznać się z przeznaczonymi dla nich informacjami, klikając najpierw w napis ➤ **WŁĄCZ SIĘ**, a następnie wchodząc w dedykowaną im zakładkę.

CELE ^{KAMPANII}

OTWARTE społeczeństwo

Chcemy, aby społeczeństwo polskie było przyjazne imigrantom/ imigrantkom i przygotowane do integracji z nimi.

KOMPETENTNI migranci

Chcemy, aby imigranci/imigrantki posiadali kompetencje oraz wiedzę potrzebną do podjęcia skutecznej inicjatywy

PRZYJAZNE miast

Miasta powinny prowadzić politykę otwartą na imigrantów/imigrantki.

CO SIĘ DZIEJE W RAMACH KAMPANII?

www.wlaczsiewpolske.pl

W czerwcu 2014 r. ruszyła strona internetowa, która zachęca miasta, obywateli polskich i samych migrantów/-ki do aktywnego włączenia się w realizację postulatów kampanii.

KORZYSTANIE ZE STRONY

Portal oferuje nowoczesną i przejrzystą nawigację. Po wejściu na stronę główną, pierwszą informacją, którą widzi użytkownik/-czka, są cele kampanii. Po wybraniu jednego z nich, można zapoznać się z listą rekomendacji i instytucji, których dotyczy dana kwestia.

AKTYWNI migranci

Dążymy do tego, aby imigranci/imigrantki chcieli działać na rzecz lokalnych społeczności.

SŁYSZALNI migranci

Dążymy do tego, aby wspólny głos imigrantów/ imigrantek był zauważany przez opinię publiczną i decydentów.

PRAWA wyborcze

Chcemy, aby imigranci/imigrantki – rezydenci mieszkający w Polsce mieli biernie i czynne prawa wyborcze na poziomie lokalnym.

REKOMENDACJE

Na stronie można znaleźć rekomendacje przeznaczone dla wyżej wymienionych grup i instytucji, zawierające informacje na temat nowych narzędzi, standardów czy rozwiązań prawnych, których wdrożenie przyczyni się do realizacji celów kampanii.

DOBRE PRAKTYKI / WEZWANIE DO OBYWATELSKIEJ AKTYWNOŚCI

Oprócz rekomendacji, portal zawiera przykłady dotychczas realizowanych dobrych praktyk miejskich, które zostały zidentyfikowane w ramach Akcji „Miasta Otwarte” (o szczegółach akcji poniżej). Mieszkańcy i mieszkanki

różnych części Polski mogą dzięki temu zobaczyć, jak ich miasto plasuje się pod względem polityki przyjazności i otwartości na cudzoziemców/-ki na tle całego kraju. Strona zachęca również użytkowników/-ki do podjęcia akcji lobbypingowej na rzecz usprawnienia obsługi migrantów /-ek w ich miejscu zamieszkania, oferując szybką metodę wysłania maila do władz lokalnych z wybranych miast.

AKTYWIZACJA SPOŁECZNA MIGRANTÓW

Jednym z najważniejszych elementów portalu jest wyraźne i bezpośrednie wezwanie do włączania (się) imigrantów i imigrantek w tworzenie programów integracyjnych – zarówno miejskich, jak i pozarządowych. Strona linkuje do miejsc, gdzie można znaleźć informację o projektach realizowanych przez innych migrantów/-ki, warsztatach oraz informację na temat tego, jak samemu stworzyć organizację czy poprowadzić projekt.

PETYCJA W SPRAWIE PRAW WYBORCZYCH

Z partycypacją migrantów w życiu społecznym, łączy się również zamieszczona na stronie petycja do Rady Ministrów o nadanie lokalnych praw wyborczych migrantom/-kom długoterminowym oraz podpisanie Konwencji o udziale cudzoziemców/-ek w życiu publicznym na szczeblu lokalnym, przyjętej przez Radę Europy w 1992 r. Petycja podkreśla zobowiązania międzynarodowe Polski oraz wskazuje na nie do końca demokratyczny charakter obecnych rozwiązań. Petycja kończy się stwierdzeniem: „Obecnie grupa osób, które obejmowałyby te zmiany to około 58 000 osób, co stanowi tylko 0,15% ludności Polski. Można bez większego wysiłku wprowadzić (i przetestować) rozszerzenie praw wyborczych na imigrantów/-ki, zanim do Polski napłynie większa fala cudzoziemców/-ek. Warto także w ten sposób przygotować grunt na ich przyjęcie i zachęcić ich do wybierania naszego kraju.”

Użytkownicy/-czki strony, dzięki linkowi do systemu AVAAZ, mogą szybko i sprawnie wyrazić swój głos w tej kwestii. Do tej pory (stan dnia 07.09.2014 r.) petycję podpisało 335 osób.

AKCJA „MIASTA OTWARTE”

REDAKTORKA ▶ Natalia Klorek
FUNDACJA NA RZECZ RÓŻNORODNOŚCI SPOŁECZNEJ

Akcja Miasta Otwarte ma na celu promowanie inicjatyw samorządów miejskich na rzecz integracji. Choć nie ma uniwersalnych rozwiązań w tym zakresie, a zjawisko migracji jest zawsze specyficzne dla danej lokalizacji, chcielibyśmy zachęcić urzędy miast do wymiany doświadczeń i inspirowania się działaniami podejmowanymi przez władze samorządowe w innych lokalizacjach.

Wybór działań miejskich, wyróżnionych w kampanii Otwarte Miasta, przebiegał dwuetapowo. Najpierw przeprowadzono analizę różnorodnych miejskich praktyk integracji, później nominowane do wyróżnienia inicjatywy zostały ocenione przez sześciuosobowe jury, w skład którego wchodził/-ły działacze/-ki imigrancy/-kie wywodzący/-e się z różnych środowisk i mieszkający/-e w różnych miastach w Polsce.

W rankingu znalazły się te rozwiązania, które uwzględniały następujące kryteria:

- ▶ **Zaangażowanie samorządu** – wśród wyróżnionych praktyk znalazły się zarówno te inicjowane przez samorząd, jak i te, które były inicjowane przez organizacje pozarządowe i środowiska migranckie – zawsze jednak przy aktywnym, podmiotowym zaangażowaniu samorządu;
- ▶ **Długofalowość** – trwałe rozwiązania pozwalają w systemowy sposób odpowiadać na potrzeby migranckich mieszkańców/-nek, uniezależniają także tę kwestię od zmieniającej się kadry urzędniczej;
- ▶ **Kompleksowość** – działania samorządu uwzględniają różne aspekty sytuacji imigrantów/-ek i mają na celu rozwiązywanie kluczowych dla cudzoziemców/-ek problemów.

SKRÓCONY OPIS WYRÓŻNIONYCH PRAKTYK MIEJSKICH

W skład jury oceniającego Miasta Otwarte weszli:

Ilaha Karimova (Azerbejdżan/Wrocław)

Larry Ugwu (Nigeria/Gdańsk)

Mamadou Diouf (Senegal/Warszawa)

Natalia Gmurkowska (Ukraina/Lublin)

Pham Phu Cuong (Wietnam/Gliwice)

SYSTEM ZARZĄDZANIA RÓZNORODNOŚCIĄ KULTUROWĄ

Wyróżnione miasto: LUBLIN

Urząd Miasta w Lublinie opracowuje model zarządzania różnorodnością kulturową. Choć działania finansowane są ze środków zewnętrznych, z założenia mają one trwały charakter. Z jednej strony wspomagają lokalną współpracę dotyczącą różnorodności kulturowej miasta, z drugiej – wprowadzają mechanizmy pozwalające lepiej odpowiadać Urzędowi Miasta na potrzeby cudzoziemskich mieszkańców i mieszkanki Lublina.

MIEJSKIE STRATEGIE SPRZYJAJĄCE WIELOKULTUROWOŚCI

Wyróżnione miasto: BIAŁYSTOK

Pod koniec 2013 r. Rada Miasta Białegostoku przyjęła Program „Białystok dla Tolerancji”. Jest to pierwszy tego typu dokument w Polsce, który nie tylko podkreśla aktywną rolę lokalnych władz samorządowych w zwalczaniu zjawisk noszących znamiona dyskryminacji, rasizmu czy ksenofobii, ale także wskazuje konkretny plan działania.

ZAPRASZANIE MIGRANTÓW

Wyróżnione miasto: LUBLIN

Lublin jest 3 miastem w Polsce pod względem liczby studentów/-ek zagranicznych. Wynika to w dużej mierze z działań podejmowanych przez Urząd Miasta Lublina w ramach programu „Study in Lublin”. Program opiera się na przekazaniu zainteresowanym studiowaniem w Lublinie rzetelnych informacji na temat miasta, oferty edukacyjnej lubelskich uczelni oraz procedur związanych z legalizacją pobytu.

ZATRUDNIANIE CUDZOZIEMCÓW W URZĘDACH LOKALNYCH

Wyróżnione miasto: LUBLIN

Mimo przytaczanych powszechnie argumentów, zgodnie z którymi zatrudnianie cudzoziemców/-ek w urzędach wiąże się ze zbyt skomplikowaną, czy wręcz niemożliwą do realizacji procedurą, w Urzędzie Miasta Lublin na stanowiskach urzędniczych są zatrudniane osoby nieposiadające polskiego obywatelstwa.

PLATFORMY WSPÓŁPRACY MIĘDZYSEKTOROWEJ

Wyróżnione miasto: WARSZAWA

W 2012 r. przy Urzędzie m.st. Warszawy z inicjatywy organizacji pozarządowych utworzono Komisję Dialogu Społecznego ds. Cudzoziemców. Udział w komisji zgłosiło ok. 30 organizacji pozarządowych. KDS m.in. wskazuje obszary dotyczące funkcjonowania cudzoziemców/-ek, które powinny być uwzględnione w ramach finansowej współpracy Urzędu Miasta z organizacjami pozarządowymi, opiniuje akty prawne i konsultuje dokumenty (wydawane zarówno przez Urząd Miasta jak i przez organy centralne).

KONKURSY DLA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

Wyróżnione miasto: WARSZAWA

Choć ani wielokulturowość, ani kwestie związane z integracją migrantów/-ek nie zostały uznane jako priorytetowe w strategii rozwoju Warszawy, elementy te można odnaleźć w dokumentach strategicznych dotyczących poszczególnych obszarów działalności Urzędu m.st. Warszawy. Dzięki temu od kilku lat organizacje pozarządowe mogą pozyskać środki na prowadzenie działań na rzecz migrantów/-ek, z zakresu wielokulturowości itp. w ramach otwartych konkursów ofert ogłaszanych przez Urząd dotyczących bezpośrednio tych kwestii. Przykładowe konkursy uwzględniające potrzeby cudzoziemskich warszawiaków i warszawianek, czy też premiujące działania na rzecz wielokulturowości miasta ogłaszane są przez Biuro Kultury i Biuro Edukacji Urzędu m.st. Warszawy.

PRZESTRZEŃ PRZYJAZNA MIGRANTOM

7.

Wyróżnione miasto: WARSZAWA

Od kilku lat prowadzone są prace na rzecz utworzenia Warszawskiego Centrum Wielokulturowego. Jest to inicjatywa, w ramach której władze samorządowe i organizacje pozarządowe (w tym przedstawiciele i przedstawicielki środowisk migranckich) pracują na rzecz utworzenia miejsca spotkań i rozwoju dla cudzoziemców/-ek mieszkających w Warszawie, lub przyjeżdżających do tego miasta. Przedstawiciele/-ki różnych wydziałów Urzędu m.st. Warszawy angażowali się w prace koncepcyjne dot. powstawania **WCW**. Urząd przekazał także budynek na siedzibę Centrum, jak i zaplanował wsparcie finansowe na prowadzenie **WCW**.

MIESZKANIA CHRONIONE DLA MIGRANTÓW PRZYMUSOWYCH

8.

Wyróżnione miasto: LUBLIN

W Lublinie osoby, które uzyskały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, a jednocześnie spełniają inne kryteria, mogą korzystać z trzech mieszkań chronionych. Mieszkania zostały przekazane przez miasto i są jego własnością. Opiekę nad mieszkaniami sprawuje Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie. Dzięki pozyskaniu przez jednostkę środków Unii Europejskiej, prowadzone są także inne działania, wspierające proces integracji migrantów przymusowych w Lublinie.

KOMPLEKSOWE DZIAŁANIA NA RZECZ EDUKACJI DZIECI MIGRANCKICH

9.

Wyróżnione miasto: WARSZAWA

Biuro Edukacji Urzędu m.st. Warszawy od wielu lat prowadzi działania, pozwalające zwiększyć szanse dzieci migranckich na równy dostęp do edukacji. Wśród najważniejszych warto wspomnieć o uwzględnieniu grupy uczniów i uczennic cudzoziemskich w Programie rozwoju edukacji w Warszawie w latach 2013–2020, publikacjach wspierających nauczycieli/-ki pracujących z dziećmi migranckimi, czy współpracy finansowej z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz uczniów i uczennic cudzoziemskich.

Ilustracja pochodzi z publikacji pt. „Słownik Wielokulturowy = Wielojęzyczny”, red. Natalia Bochorishvili-Kurek, Fundacja Inna Przestrzeń, Warszawa 2013.

info migrator

Portal informacyjny

AUTORKI ► Katarzyna Kościeszka, Ewelina Pachytel, Anna Tomaszewska

WWW.INFO-MIGRATOR.PL

INFO-MIGRATOR TO WIELOJĘZYZNA PLATFORMA INFORMACYJNA DLA MIGRANTÓW, NA KTÓREJ ZNAJDUJĄ SIĘ INFORMACJE DOTYCZĄCE POLSKIEGO PRAWA, KWESTII FORMALNYCH OBOWIĄZUJĄCYCH CUDZOZIEMCÓW W POLSCE, ORAZ WIELE PRAKTYCZNYCH WSKAZÓWEK DOTYCZĄCYCH EDUKACJI, OFERTY POZARZĄDOWEJ CZY ŻYCIA CODZIENNEGO W DANYM MIEŚCIE.

Dla „odbiorców/-czyń” polityki migracyjnej, czyli cudzoziemców i cudzożemek w Polsce

Struktura strony została stworzona w taki sposób, by umożliwiała jak najszybszą nawigację. Posiada zakładkę ogólnopolską oraz podstrony lokalne dotyczące poszczególnych miast. Do tej pory na platformie powstało pięć miejskich podstron, a w perspektywie długofalowej Info-Migrator ma posiadać zakładki wszystkich miast, w których żyją migranci/-tki w Polsce. Zapraszamy do współpracy!

Info-Migrator powstał, by poprzez zebranie w jednym miejscu rozproszonych informacji, umożliwić migrantom/-kom wygodny i szybki dostęp do treści, których poszukują. Redaktorzy i redaktorki platformy starają się zamieszczać możliwie pełne, przystępne, praktyczne i lokalne informacje na temat kluczowych dla migrantów/-ek spraw związanych z codziennym życiem, jak legalizacja pobytu i pracy, edukacja w Polsce, mieszkanie czy pomoc społeczna. Ponadto, platforma ma też zachęcać cudzoziemców/-ki do włączenia się w działalność społeczną w Polsce. W tym celu publikowane są informacje o bieżących wydarzeniach, projektach organizacji pozarządowych, a także porady jak założyć i poprowadzić własną organizację. Portal szczególnie promuje działania cudzoziemskich aktywistów/-ek, którzy stanowią najlepszy przykład, że będąc imigrantem/-ką w Polsce można z sukcesem działać i wpływać na rzeczywistość, w której się żyje.

Dla „twórców i twórczyń” polityki migracyjnej, czyli polskich i cudzoziemskich ekspertów/-ek i aktywistów/-ek, przedstawicieli/-ek urzędów, instytucji i organizacji, których działalność dotyczy obsługi cudzoziemców

Platforma ma stanowić narzędzie komunikacji i współpracy dla wyżej wymienionych grup. Specjalnie temu celowi dedykowany jest oddzielny moduł ekspercki, gdzie zbiera-

ne są aktualne inajważniejsze analizy i badania w zakresie integracji. Inicjowane są tu debaty na najbardziej palące tematy. W planach jest stworzenie „migracyjnego portalu społecznościowego”, który usprawni współpracę i komunikację między organizacjami, ekspertami i urzędami. Jest to istotne, zwłaszcza jeśli chodzi o rzecznictwo i interwencję w sprawach szczególnie wrażliwych.

JAK KORZYSTAĆ ZE STRONY?

Strona główna platformy ma charakter ogólnokrajowy. W lewym górnym rogu portalu znajdują się odnośniki do podstron poszczególnych miast, na których można znaleźć lokalne, właściwe dla danego miasta informacje – ważne z punktu widzenia obcokrajowców. Obecnie aktywnych jest pięć lokalizacji – istnieje jednak możliwość stworzenia wizytówek innych miast Polski, do czego gorąco zachęcamy!

Na wszystkich podstronach (zarówno ogólnopolskiej, jak i lokalnych) można znaleźć następujące działy:

Aktualności

- **aktualności** dotyczące wydarzeń (inicjatyw, konferencji, warsztatów, wydarzeń kulturalnych) związanych z tematyką migracyjną – o zasięgu ogólnopolskim i lokalnym,

Warto poczytać

- **warto poczytać** – publikowane są tu artykuły i felietony związane z tematem migracji autorstwa polskich i migranckich ekspertów/-ek i aktywistów/-ek. Istnieje możliwość publikacji własnego tekstu – propozycje tematów można przesłać do redakcji,

Ogłoszenia

- **ogłoszenia** – aktualne informacje o warsztatach, szkoleniach, konferencjach, wydarzeniach kulturalnych, ofertach pracy i ofertach wolontariackich.

Dodatkowo, na stronie głównej można znaleźć podstawowe informacje o Polsce oraz o kluczowych dla cudzoziemców/-ek regulacjach i wymogach prawnych. Natomiast wizytówki miast zawierają praktyczne informacje o danym mieście oraz zakładkę zatytułowaną „wsparcie”, która stanowi swego rodzaju przewodnik, jak rozpocząć życie w danym mieście i gdzie szukać, w razie potrzeby, pomocy.

Bardzo ważną cechą Info-Migratora jest jego interaktywność. Użytkownicy/-czki są zachęceni do włączenia się we współtworzenie portalu: do dodawania ogłoszeń o wydarzeniach, wchodzenia w merytoryczną dyskusję z twórcami tekstów w dziale „Warto poczytać”, a w przypadku porad, czy informacji prawnych o ocenę ich jakości oraz pomoc w ich ulepszaniu. Możliwość dodawania komentarzy jest dostępna po zalogowaniu. By być zawsze na bieżąco z najważniejszymi informacjami, serwis oferuje możliwość zapisania się do newslettera.

JAK SIĘ WŁĄCZYĆ I STWORZYĆ PODSTRONĘ DLA SWOJEGO MIASTA?

Organizacja, która chce włączyć się w tworzenie platformy i stworzyć podstronę dla swojego miasta staje się tym samym lokalnym koordynatorem tej strony. Podpisuje z organizacją koordynującą cały projekt, czyli Fundacją Inna Przestrzeń, umową regulującą wzajemne zobowiązania.

Koordynator projektu udostępnia organizacji, która chce się włączyć w platformę:

- ▶ **Graficzny layout strony, serwer, system zarządzania stroną** oraz dostosowany **panel administracyjny**, a także **wsparcie webmastera**;
- ▶ **Szkolenie** z panelu administracyjnego przed rozpoczęciem uzupełniania informacji;
- ▶ **Promocję i ewaluację** ogólnopolską serwisu;
- ▶ **Współpracę i konsultacje** z organizacjami z innych miast, które prowadzą podobną działalność;
- ▶ **Wsparcie** podczas poszukiwania środków na rozbudowę i kontynuację działania strony lokalnej, ewentualne konsultacje pisanych wniosków o dofinansowanie, partnerstwo w projektach dotyczących platformy.

Lokalny koordynator strony musi zobowiązać się do prowadzenia strony przez minimum 6 miesięcy od jej startu. Składa się na to stworzenie pełnego zasobu wiedzy na temat danego miasta (a nie tylko wybranych działów) oraz stała aktualizacja opublikowanych informacji, co ułatwia wbudowany w stronę system przypominający.

W gestii organizacji włączającej się w Info-Migrator leży lokalna promocja strony i aktywne poszukiwanie źródeł finansowania (publicznych lub prywatnych). Zapewniają one ciągłość funkcjonowania organizacji oraz nawiązanie współpracy z samorządem lokalnym i lokalnymi społecznościami migranckimi.

MIĘDZYSEKTOROWE FORA

ROBOCZE

ds. lokalnych polityk migracyjnych

REDAKCJA ► Katarzyna Kościeszka
WSPÓŁPRACA ► Anna Dąbrowska, Adam Bulandra,
Witek Hebanowski, Piotr Cykowski
WYWIADY ► Jakub Kryłowski

KRAKÓW | 25–27.10.2013
LUBLIN | 21–23.03.2014
WARSZAWA | 18–21.09.2014

MIĘDZYSEKTOROWE FORA ROBOCZE TO PIERWSZE TEGO TYPU I KALIBRU WYDARZENIE
– PLATFORMA ZRZESZAJĄCA POLSKICH EKSPERTÓW I EKSPERTKI ORAZ PRAKTYKÓW
(DZIAŁACZY I DZIAŁACZKI, URZĘDNIKÓW I URZĘDNICZKI) W DZIEDZINIE INTEGRACJI Z CAŁĄ
POLSKĄ.

CELEM CYKLU FORÓW było zaangażowanie uczestników i uczestniczek w twórczą dyskusję o obowiązujących i możliwych do wprowadzenia rozwiązaniach na poziomie ogólnopolskim oraz w ramach lokalnych społeczności. Szczególny nacisk położony był na rolę miast w kształtowaniu i wdrażaniu polityki migracyjnej. Stoimy na stanowisku, że działania na poziomie lokalnym mogą najefektywniej i najszybciej przełożyć się na realną zmianę sytuacji cudzoziemców w Polsce.

Niniejszy rozdział podsumowuje pracę, wykonaną przez uczestników/-czki Forów podczas trzech spotkań, a także pokazuje proces nauki, który wspólnie przeszli organizatorzy tego projektu – Fundacja Inna Przestrzeń, Stowarzyszenie Homo Faber i Stowarzyszenie Interkulturalni PL.

ORGANIZACJA FORÓW / PROCES NAUKI

Tematem nadrzędnym Forów było kształtowanie lokalnych polityk migracyjnych, przy czym każde spotkanie miało trochę inny profil.

I Forum dotyczyło przede wszystkim problemów legistycznych pojawiających się w czasie realizacji lokalnych działań na rzecz integracji imigrantów/-ek. Spotkanie to zainicjowało dyskusję na temat tworzenia długofalowych polityk migracyjnych, uwzględniając m.in. uwarunkowania prawne oraz zasady współpracy z administracją lokalną i państwową.

Akcent podczas **II Forum** położony został bardziej na analizę ofert integracyjnych miast dla cudzoziemców/-ek, zmapowaniu ich, oraz przeanalizowaniu potrzeb i wyznaczeniu kierunków dalszego rozwoju tych ofert. Ponadto zainicjowane zostały prace nad międzymiastową platformą internetową dla migrantów/-ek oraz nad kampanią społeczną.

Podczas **III Forum**, tak zwanego „Forum Migrantów”, kontynuowano prace rozpoczęte podczas II Forum. Tym razem zależało nam zwłaszcza na włączeniu w prace przedstawicieli i przedstawicielek społeczności migranckich, dlatego w czasie rekrutacji uczestników/-ek podjęte zostały szczególne starania o przyciągnięcie właśnie tej grupy.

W związku z roboczym charakterem Forum sesje plenarne zostały ograniczone do minimum, a główny nacisk położony był na spotkania w grupach roboczych i wypracowanie w ich ramach konkretnych rozwiązań i rekomendacji. Uczestnicy i uczestniczki byli przydzielani do poszczególnych tematów na podstawie ich deklaracji w formularzu zgłoszeniowym. Na pracę w grupach roboczych mieli oni ok. 10 godzin, które były rozbite na 3-4 dni. W grupach dyskutowali zarówno przedstawiciele/-ki polskich i cudzoziemskich organizacji pozarządowych, jak i przedstawiciele/-ki urzędów szczebla lokalnego i centralnego.

**Katarzyna
Kaca**

PREZESKA ZARZĄDU
POLSKO-UKRAIŃSKIEJ FUNDACJI
„MEDIA”

Uczestnicy forum wywodzą się z różnych środowisk i mam wrażenie, że dzięki możliwości kilkudniowej wspólnej pracy, dzięki rozmowom i wspólnym rekomendacjom wypracowywanym w grupach roboczych, możemy mieć realny wpływ na zmianę sytuacji migrantów w Polsce. W mojej grupie skupiliśmy się na sytuacji obcokrajowców na rynku pracy. Uważam, że podczas naszych prac pojawiały się bardzo ciekawe uwagi i pomysły. Trzeba jednak podkreślić, że zajmując się (tak jak w przypadku naszej grupy) relacją państwo – pracodawca – pracownik – społeczeństwo, musimy pamiętać także o tej „drugiej stronie”. Często w dyskusji mówimy „my”, „nasz problem”, ale nie dostrzegamy punktu widzenia naszego rozmówcy czy partnera, z którym aktualnie współpracujemy. W tym przypadku rozpatrywaliśmy każdą ze stron tej czteroczęłkowej relacji. Staraliśmy się uwzględniać uwarunkowania i poszukiwać optymalnych, ale jednocześnie realnych rozwiązań. Bardzo dobrze oceniam pracę migranckiej części naszej grupy, jak i zresztą pozostałych jej członków. Nie ma między nami jakichś barier i oporów. Wszyscy byli aktywni. Zresztą całe zebrane podczas forum środowisko jest przyjazne i nastawione na otwartość.

Od początku jednym z głównych założeń projektu była jak najintensywniejsza wymiana informacji pomiędzy różnymi miastami, organizacjami i środowiskami. W tym celu

podczas pierwszych dwóch forów organizowaliśmy robocze sesje plenarne, które umożliwiały międzygrupowe konsultacje. Dawało to możliwość skonfrontowania się z doświadczeniami, postulatami i wnioskami innych grup, a także dawało nowy kontekst, dzięki któremu grupy mogły zweryfikować lub wzbogacić wcześniej wypracowane wnioski. Podczas III Forum zrezygnowaliśmy jednak z tego rozwiązania na rzecz zorganizowanej na półmetku sesji prezentacji rozwiązań integracyjnych, realizowanych w poszczególnych miastach. Oprócz możliwości zdobycia dodatkowej wiedzy na temat projektów z różnych części Polski, prezentacje miały stanowić inspirację i dodatkowy materiał do wykorzystania podczas finalnej sesji prac grup roboczych.

Ze spotkania na spotkanie zmieniała się również dynamika pracy w grupach i charakter wypracowywanych rekomendacji. Na I Forum nie dla wszystkich jeszcze było jasne, na czym polegać ma praca w grupach i do czego prowadzić. Cel projektu był dla wielu osób abstrakcyjny. Pojawiały się pytania: *dla kogo są te rekomendacje i co się z nimi ma stać?* Z jednego forum na kolejne cel stawał się jednak jaśniejszy. My, jako organizatorzy, nauczyliśmy się lepiej komunikować nasz zamysł międzysektorowej i międzymiastowej współpracy włączającej imigrantów i imigrantki. Uczestnicy/-ki natomiast, coraz lepiej się poznając i ze spotkania na spotkanie kontynuując pracę, zaczęli/-ły bardziej brać odpowiedzialność za wypracowywane przez siebie rekomendacje. Wzajemnie się od siebie nauczyliśmy i zaczęło być jasne, że wypracowane pomysły postaramy się zacząć realizować wspólnie. Cieszymy się, że w opinii wielu uczestników Fora zaczęły być postrzegane jako platforma, która wzmacnia ich działania – wskazuje kierunki dalszego rozwoju, pomaga w znalezieniu partnerów czy inspiracji.

Armine Ozga-Margaryan

► STOWARZYSZENIE
CENTRUM WŁONTARIATU
W LUBLINIE, ARMENIA

Od samego początku pracowałam w grupie aktywizacji środowisk migranckich. Jeśli mam porównać wszystkie trzy Fora, to na pierwszym na pewno mieliśmy wiele wątpliwości, do czego

nasza praca w ogóle zmierza? Jaki jest jej cel? Nad czym pracujemy? Nie rozwiązaliśmy wówczas tego problemu. Między Forum krakowskim i lubelskim chcieliśmy pozostać ze sobą w ścisłym kontakcie, ale nie udało nam się tego osiągnąć. Skład naszej grupy w Lublinie zmienił się w stosunku do składu z Krakowa. Prawdopodobnie po części z tego powodu podczas drugiego Forum mieliśmy ten sam problem. Wy tłumaczono nam jednak, że pracujemy po to, by dokonać jak najlepszej diagnozy sytuacji migrantów w Polsce oraz, żeby próbować realizować wspólne działania z różnymi organizacjami, niekoniecznie z tych samych miast. Uspokoiło nas to do pewnego stopnia. Muszę jednak szczerze przyznać, że pojawiły się wówczas głosy, jakoby Fundacja Inna Przestrzeń organizowała Fora po to, aby zebrać pomysły i rekomendacje dla siebie, i mieć dzięki temu materiał do dalszego funkcjonowania. Teraz jednak, podczas Forum warszawskiego, okazuje się, że tak nie jest. Wszystkim tu zależy na tym, żebyśmy pracowali razem. Pojawiły się już bardzo konkretne pomysły. Praktycznie wszystkie rekomendacje opracowywane w mojej grupie będą miały tylko wtedy sens, jeśli będziemy działać wspólnie. Pojedyncze organizacje nie są bowiem w stanie tych celów udźwignąć.

W założeniu, III Forum miało być „Forum Migrantkim”, dlatego dołożyliśmy szczególnych starań, by zachęcić cudzoziemców i cudzoziemki do wzięcia udziału w spotkaniu. W rezultacie w Forum wzięło udział ponad 100 osób, w tym około jedną czwartą stanowili cudzoziemcy/ki. Wynik ten uważamy za sukces, chociaż oczywiście w kolejnych projektach będziemy starać się jeszcze bardziej włączać migrantów i migrantki, usprawniając nasze działania informacyjne w tych środowiskach.

**Agata
Ferenc**

► STOWARZYSZENIE
„NOMADA”, WROCŁAW

To jest moje trzecie Forum i z każdym kolejnym coraz chętniej włączam się w jego prace. Mam również nadzieję, że to nie koniec i, że będziemy się dalej spotykać w takim zestawie, uzupełnionym może jeszcze o nowe środowiska migrantów. Myślę, że da nam to jeszcze większy potencjał do budowy platformy skupiającej ludzi zajmujących się migracjami, i że ta platforma

rzeczywiście stanowiąc będzie istotny głos. Mogą się tu pojawić oczywiście pewne obawy odnośnie postulatów i pomysłów, nad którymi pracujemy – na przykład obawa o to, co się z nimi dalej stanie. Trzeba w tym miejscu jednak podkreślić, że to my, jako grupa, środowisko, które tutaj budujemy, jesteśmy za nasze rekomendacje odpowiedzialni. To trzecie Forum daje już poczucie, że coś między sobą wypracowaliśmy. Oczywiście nie można na tym poprzestać. Szczególnie, że jak się okazuje, tworzymy środowisko, które myśli podobnie i daje nam to możliwość do dalszego wspierania się w różnych działaniach.

Postulat poprzedniego Forum, który wyrażał potrzebę zwiększenia liczby migrantów uczestniczących w pracach grupowych został zrealizowany – jest ich rzeczywiście więcej. Brałam nawet udział w dyskusji, w której uczestniczyli głównie migranci. To było fascynujące! Mogłam przyrzuć się z bliska, jak ludzie z odmiennych kultur ze sobą dyskutują. My możemy słuchać, doradzać, włączać się w to, natomiast to nie my wymyślamy, co się powinno stać. Zrodziła się również między migrantami dyskusja na temat tego, czy nie powinni stworzyć razem niezależnej grupy, która na początku, już na poziomie debaty, zaczęłaby ustalać ich wspólny głos. Nie chodzi oczywiście o to, żeby wykluczać z tego procesu Polaków. Wydaje się to po prostu potrzebne i do tego także ciekawe.

**Elmi
Abdi**

► FACYLITATOR GRUPY
„INTEGRACJA PRZEZ KULTURĘ”,
FUNDACJA DLA SOMALII

Oprócz warszawskiego Forum brałam udział również w pierwszym spotkaniu z cyklu – w Krakowie. Te spotkania są bardzo potrzebne, bo zazwyczaj organizacje działają samodzielnie, a tutaj mamy możliwość rozmawiania z osobami z różnych środowisk, organizacji, fundacji i urzędów. Jedyną rzeczą, o którą mam nieco żal, to liczba migrantów biorących udział w naszych pracach, bo to w końcu o nich jest tutaj mowa, ich dotyczą panele oraz dyskusje. Nie znam przyczyny takiego stanu rzeczy. Sądzę, że inicjatywa ta była wystarczająco dobrze nagłośniona. Imigranci, zwłaszcza Ci, którzy mieszkają w Polsce dłużej, wychodzą być może z założenia, że nie będą uczestniczyć w wydarzeniu, które, w ich mniemaniu, polega jedynie na mało konkretnych rozmowach. Zakładają, że

nic konkretnego dla nich w najbliższej przyszłości z tych rozmów nie wyniknie. To, co mnie jednak pozytywnie zaskoczyło to fakt, że w grupie roboczej, której jestem koordynatorem, na ośmiu uczestników aż sześciu to migranci. Bardzo się z tego cieszę, ponieważ to od nich tak naprawdę możemy się dowiedzieć, jakie mają problemy i wraz z nimi szukać skutecznych rozwiązań.

REKOMENDACJE

Prace grup roboczych na każdym Forum kończyły się wypracowaniem zbioru rekomendacji w danym obszarze. Tak, jak zostało wspomniane powyżej, rekomendacje te ewoluowały, rozwijały się, konkretyzowały i podczas III Forum roczne prace zostały zwieńczone stworzeniem zestawu mini-projektów – postulatów, co należy zmienić, wraz z realistycznym planem działania. Z tego zestawu wytypujemy kilka działań, które będą zrealizowane przez uczestników i uczestniczki w ciągu najbliższych miesięcy. Zostaną one wsparte finansowo w ramach kolejnego projektu (kontynuacji tego) finansowanego ze środków Unii Europejskiej (Europejskiego Funduszu na rzecz Integracji Obywateli Państw Trzecich) oraz budżetu państwa. Informacja o wybranych działaniach pojawi się na stronie: www.politykimigracyjne.pl

W kontekście wdrażania rekomendacji, szczególnie istotne jest dla nas zaangażowanie przedstawicieli i przedstawicielek urzędów – szczebla lokalnego i centralnego, bez którego większość działań nie miałaby szansy powodzenia. Poniżej kilka głosów, jak Fora postrzegane są z perspektywy instytucji państwowych.

**Izabela
Szewczyk**

► URZĄD DS. CUDZOZIEMCÓW,
MAZOWIECKI URZĄD WOJEWÓDZKI

Uczestniczyłam w pierwszym Forum, które odbyło się w Krakowie, teraz uczestniczę w trzecim, w Warszawie. Uważam, że jest to świetna inicjatywa. Porównując edycję pierwszą do trzeciej, widzę

dużą różnicę – przejście pewnego procesu. Pierwsze Forum było jeszcze bardzo ogólne, na poziomie teoretycznych rozważań. Wyartykułowane zostały tam wszelkie bolączki i potrzeby, zarówno te realne, jak i nie. Tutaj, w Warszawie, większy nacisk położony został na konkretyzację. Próbowaliśmy dojść do tego, co zrobić, kto to robi i jak to zrobić. I jeżeli teraz nie uda się wdrożyć tych, nawet małych, ale wciąż konkretnych pomysłów czy rozwiązań, to pozostanie w nas poczucie straconego czasu i brak motywacji do kontynuacji działań. Myślę jednak, że jest szansa na to, aby coś konkretnego zrobić i mówię to także jako urzędnik, mając świadomość rzeczywistych ograniczeń, które pojawiają się na drodze realizacji projektów i wszelkich w ogóle zmian.

**Paulin
Babis**

► MINISTERSTWO PRACY I POLITYKI
SPOŁECZNEJ

Forum warszawskie było w dużym stopniu kontynuacją Forum lubelskiego i dzięki temu udało się nam więcej wypracować. Jak wygląda kwestia rekomendacji? Rekomendacje są generalnie ciekawe, aczkolwiek niektóre z nich wydają się kompletnie nierealne... Chociaż i te, pozornie nierealne, bywają także interesujące... Weźmy na przykład rekomendację dotyczącą możliwości zmiany prawa tak, aby istniała możliwość rozpoczęcia pracy zarobkowej zaraz po złożeniu wniosku o status uchodźcy. Jest to nierealne, ponieważ wówczas każdy składałby wniosek o nadanie takiego statusu. Urząd do Spraw Cudzoziemców się na to nie zgodzi. Można myśleć ewentualnie o skróceniu tego okresu... To, czego mi brakuje, to konkretne propozycje realizowania tych rekomendacji, dlatego moja grupa ma bardzo jasny plan i harmonogram działań. Wydaje mi się, że właśnie po to jest to Forum. Wszyscy wiemy, co trzeba zrobić, tylko trzeba w końcu to zacząć robić.

**Anna
Szadkowska
-Ciężka**

► URZĄD MIASTA LUBLINA

To drugie – po lubelskim – Forum, w którym uczestniczyłam i ogromnie liczę na kontynuację! Przestrzeń, w której mogą się

spotkać organizacje zajmujące się tematyką migrancką, przedstawiciele i przedstawicielki społeczności migranckich oraz urzędnicy i urzędniczeki zarówno urzędów centralnych, jak i samorządowych, jaką udało się wykreować Fundacji Inna Przestrzeń, Stowarzyszeniu Homo Faber i Interkulturalni.pl jest – w moim przekonaniu – niezbędna. Bez możliwości takich spotkań, wspólnej pracy i wymiany, nie jest możliwe budowanie jakiegokolwiek świadomej polityki miejskiej. Mam wrażenie, że tego typu wydarzenia podnoszą świadomość konieczności budowania rozwiązań wspierających integrację międzykulturową na szczeblu lokalnym. Marzy mi się, by w kolejnych edycjach Forum (oby były!), oprócz jeszcze szerszej reprezentacji migrantów, wzięło udział jak najwięcej samorządów lokalnych!

**Leszek
Napiontek**

► FACYLITATOR GRUPY
„AKTYWIZACJA ŚRODOWISK MIGRANCKICH”
URZĄD MIASTA WARSZAWY

Podczas tego Forum pracowaliśmy nad uszczegółowieniem postulatów i rekomendacji, które zostały wypracowane w Lublinie. Jest to ważne, ponieważ słabą stroną całego cyklu spotkań jest problem dalszej realizacji opracowywanych projektów. Trzeba zastanowić się nad taką formą pracy po Forach, żeby rekomendacje mogły w końcu zacząć docierać do adresatów i, żeby przez to mieć realny wpływ na sytuację migrantów. Istotne jest oczywiście to, żebyśmy my sami się w to zaangażowali, zamiast tylko czekać, aż ktoś to zrobi za nas. Stąd też pomysł na pracę w koalicji, platformie. Wszystko to wiąże się oczywiście z funduszami, aczkolwiek wydaje nam się, że nie z aż tak dużymi. Mamy już zresztą pewne konkretne propozycje realizacji projektów. Między innymi dzięki temu, że spotykamy się już trzeci raz, co pozwoliło nam się trochę poznać i, w tym sensie, bliżej współpracować. Poza tym, z tego, co zaproponowali nam organizatorzy wynika, że istnieją pewne środki na realizację rekomendacji. Tu nawet nie chodzi o wielkość tych środków, raczej o to, żeby wytypować do tych zadań odpowiednie osoby, które z kolei znajdą jeszcze na to wszystko czas.

TEMATY GRUP ROBOCZYCH. REKOMENDACJE

I FORUM

PAŹDZIERNIK 2013

KRAKÓW

Projekt nowej ustawy o cudzoziemcach,
a Polityka Migracyjna Polski.

Zadania samorządu w odniesieniu
do imigracji

Polska Polityka Integracji Cudzoziemców
MPiPS

Oferty polskich miast dla migrantów/-ek

Międzymiastowa platforma internetowa
dla imigrantów/-ek

Partycypacja imigrantów i imigrantek
w życiu publicznym

Kampania społeczna

II FORUM

MARZEC 2014

LUBLIN

Rynek pracy (legalny i nielegalny)

Edukacja dzieci cudzoziemskich

Oferta miast dla studentów/studentek

Ewaluacja integracji na poziomie miast

Metody aktywizacji migrantów
i migrantek

Działania na rzecz społeczeństwa
przyjmującego/społeczności lokalnej

III FORUM

WRZESIEŃ 2014

WARSZAWA

Migranci i migrantki na polskim rynku
pracy

Dzieci migrantów w polskim systemie
oświaty

Prawo a migracje

Obcokrajowcy w szkołach wyższych.
Studenci/-tki i naukowcy

Ewaluacja miejskich polityk
integracyjnych

Aktywizacja środowisk migranckich

Działania informacyjne dla
społeczństwa przyjmującego

Integracja poprzez kulturę

Poniżej przedstawiamy wybór rekomendacji, które powtórzyły się podczas I i II Forum, z wyłączeniem tych zagadnień, które zostały szczegółowo opracowane na ostatnim Forum.

1.

Stale punkty informacyjno-doradcze.

W większych skupiskach imigrantów/-ek należy stworzyć stałe punkty informacyjne, które będą odsyłać poszukujących pomocy pod właściwy adres (konkretne NGO, urząd lub instytucja).

2.

System powitań (tzw. „oprowadzanie po domu”)

Kluczowe jest opracowanie zasad pomocy cudzoziemcom/-kom w trakcie pierwszych dni po przyjeździe po Polski – w Europie Zachodniej takie działania często opłacane są z pieniędzy publicznych na szczeblu lokalnym. Granty finansujące projekty integracyjne mogłyby kłaść szczególnie nacisk na nowoprzybyłych/-e migrantów/-ki.

3.

Zmiana finansowania projektów integracyjnych na system mieszany (budżetowo-funduszowy)

Rozwiązanie to szczególnie rekomendowane jest w przypadku obszarów niezbędnych do skutecznej integracji, jak na przykład kursy językowe, „oprowadzanie po domu”, czy zawodowe i prawne poradnictwo.

4.

Usprawnienie komunikacji oraz inwentaryzacja zasobów

Szczególny nacisk powinien zostać położony na komunikację między organizacjami, migrantami/kami i urzędami oraz instytucjami różnych szczebli. Ponadto, bardzo istotne wydaje się stworzenie bazy, która pozwoli zidentyfikować, w których obszarach zostały wypracowane dobre rozwią-

zania, a gdzie są jeszcze braki. Rekomendowane byłoby też stworzenie wirtualnej biblioteki, w której dostępne byłyby wszystkie materiały stworzone w trakcie projektów finansowanych z EFi.

5.

Wzmocnienie polityki integracyjnej na poziomie samorządów

Należy stworzyć ramy prawne dla działań integracyjnych samorządów oraz strategię lokalne na bazie strategii ogólnopolskiej. Projekty uwzględniające partnerstwo z samorządem powinny być promowane przez grantodawców.

6.

Zmiana zarządzania na poziomie centralnym

Rekomendowane jest utworzenie jednostki ds. integracji imigrantów/-ki w ramach MPIPS, odpowiedzialnej za koordynację wszystkich działań z zakresu integracji imigrantów/-ek, nadzór merytoryczny nad projektami ze środków publicznych oraz monitoring potrzeb. Jednostka ta powinna wykorzystać potencjał istniejącej już Grupy Roboczej ds. Integracji Cudzoziemców (pod przewodnictwem MPIPS) działającej w ramach Zespołu ds. Migracji (MSW).

Wskazana jest także ściślejsza współpraca Departamentu Integracji Społecznej z Departamentem Rynku Pracy – należy przesunąć akcent integracji z pomocy społecznej na aktywizację zawodową cudzoziemca/-ki, także z uwzględnieniem potrzeb lokalnego rynku pracy.

7.

Włączenie cudzoziemców/-ek w procesy decyzyjne i prace urzędów

Rekomendowane jest włączenie cudzoziemców/-ek w proces przygotowania koncepcji i realizację programów dla migrantów/-ek, a także w struktury polskich urzędów i instytucji, m.in. poprzez wprowadzenie funkcji mediatora/-ki kulturowego/-ej o pochodzeniu imigranckim. Rekomendowane jest również zwiększenie intensywności współpracy pomiędzy polskimi NGO, a środowiskiem imigranckim.

8.

Nauka polskiego przez cudzoziemców/-ki

Kluczowy jest bezpłatny i łatwy dostęp do nauki języka dla cudzoziemców/-ek – zarówno dzieci, jak i dorosłych.

9.

Edukacja nt. różnic międzykulturowych

Edukacja międzykulturowa powinna być włączona jako element programu nauczania w polskich szkołach (dla migrantów/-ek – zajęcia z kultury polskiej). Szkoły powinny też uwzględniać odmienność religijną.

10.

Konsultowanie dokumentów prawnych

Rekomendowana jest zmiana formuły konsultowania i wdrażania aktów prawnych dotyczących migrantów/-ek na bardziej otwartą i partycypacyjną.

11.

Monitoring i ewaluacja

Poważnym problemem jest brak monitoringu skuteczności prowadzonych działań (zarówno organizacji pozarządowych, jak i instytucji państwowych) na rzecz integracji cudzoziemców/-ek.

12.

Prawa wyborcze

Rekomendowane jest przyznanie cudzoziemcom/-kom długoterminowym praw wyborczych na poziomie lokalnym.

OD STRONY ORGANIZATORÓW

**Anna
Dąbrowska**

► HOMO FABER, LUBLIN

Ogromnym sukcesem wydaje się samo zorganizowanie Forów – pierwszy raz tak wiele środowisk spotkało się, aby dyskutować, podzielić się doświadczeniem, uczyć od siebie nawzajem i wspólnie zastanowić nad rozwiązaniami problemów, z którymi wszyscy musimy się mierzyć. Ludzie wyszli do siebie - międzymiastowo, międzyresortowo, międzyorganizacyjnie, międzykulturowo. Udało się też stworzyć atmosferę otwartości, gdzie każdy mógł opowiedzieć o tym, co u niego w organizacji/urzędzie/mieście wychodzi, a co się okazało porażką, gdzie są trudności. Ludzie z trzeciego sektora porzucili na chwilę rywalizację o fundusze, których wciąż nie starcza, na rzecz współpracy i wspólnego myślenia o projektach i wizji przyszłości, do której dążymy. Fora były świętem.

Dla mnie jako mieszkanki i działaczki z Lublina ważne było także zdecentralizowanie dialogu, mentalne i fizyczne – świadczył o tym chociażby fakt, że spotkaliśmy się też w naszym mieście.

Brakuje mi wciąż odpowiedzi na pytanie: *co dalej? Co dalej z rekomendacjami? Kto ma wdrażać? Kto pilnować tego procesu...?* Jednocześnie wiem, jako uczestniczka Forów, że odpowiedź jest dość mocno zależna ode mnie – część pomysłów mogę próbować wdrażać sama u siebie w Lublinie, a po większe sięgnąć wspólnie z jakąś koalicją, na przykład z organizacjami, które tu poznałam.

Od strony koncepcyjnej, myśląc o Forach strategicznie, ważne wydaje się takie nakreślenie obszarów grup roboczych, by tematy poruszone na jednym Forum miały szansę pojawić się na następnym – w podobnej lub lekko zmienionej formule. To pozwoli na kontynuację prac i realne jej rezultaty.

Konieczne wciąż wydaje mi się mocniejsze włączanie migrantów/ek. Ważne jednak, by były to osoby, które swoją wiedzą i doświadczeniem są w stanie wnieść wartość dodaną do dyskusji – samo bycie migrantem/tką nie oznacza bycia ekspertem od migracji czy integracji.

Adam Bulandra

► INTERKULTURALNI.PL, KRAKÓW

Forum krakowskie pozwoliło nam zacieśnić współpracę z Urzędem Miasta, która została nawiązana przy okazji tworzenia strategii przeciwdziałania rasizmowi i promocji różnorodności dla Krakowa. Wcześniej spotykaliśmy się już z różnymi instytucjami, pokazywaliśmy dobre praktyki, ale Forum ostatecznie pozwoliło zacieśnić współpracę i pokazać, że można politykę integracyjną względem migrantów i migrantek administrować na poziomie lokalnym. Wcześniej w Krakowie nie było takiego nastawienia. Raczej uważano, że integracja imigrantów i migrantek nie jest zadaniem samorządu, tylko władzy centralnej. Ale podczas Forum urzędnicy i urzędniczki zobaczyli pozytywne przykłady z Lublina, Białegostoku i z Warszawy, pokazujące, że jednak da się zarządzać polityką integracyjną na poziomie miasta. Dzięki Forum zrozumieli, że migranci i migrantki to pewna kategoria mieszkańców, grupa, którą należy się zająć, tak by na równi z innymi mieszkańcami i mieszkankami mogli korzystać ze wszystkich usług miejskich. A to wymaga pewnych działań wyrównawczych, bo to grupa zagrożona wykluczeniem. Tak czy owak, strategia przez nas przygotowana ma być wdrożona jeszcze w tym roku, ponoć jeszcze przed wyborami. Takie płyną z Urzędu Miasta Krakowa deklaracje.

Witek Hebanowski

► FUNDACJA INNA PRZESTREŃ,
WARSZAWA

Nie można oczekiwać, że Fora zastąpią odpowiedzialne za tworzenie polityk migracyjnych departamenty – w dużym stopniu jednak mogą one podpowiadać, jak taką politykę należy tworzyć. Fora udowodniły, że polski rząd ma partnerów do tworzenia dobrej, otwartej i odpowiedzialnej długoletniej polityki migracyjnej dla Polski. Warto skorzystać z takiej okazji, chociaż oczywiście wymaga to odważnych decyzji ze strony twórców polityki, przede wszystkim – Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, które jest faktycznym jej realizatorem.

REKONLE

NDACJE

Lokalne polityki migracyjne

PRACE GRUP ROBOCZYCH NA KAŻDYM FORUM KOŃCZYŁY SIĘ WYPRACOWANIEM ZBIORU **REKOMENDACJI** W DANYM OBSZARZE. (...) PODCZAS **III FORUM** ROCZNE PRACE ZOSTAŁY ZWIĘCZONE STWORZENIEM ZESTAWU MINI-PROJEKTÓW – POSTULATÓW, CO NALEŻY ZMIENIĆ, WRAZ Z REALISTYCZNYM PLANEM DZIAŁANIA.

GRUPA A

Dzieci migrantów w polskim systemie oświaty

FACYLITATORZY:

Alicja Kawka / STOWARZYSZENIE HOMO FABER

Ewa Pogorzała / FUNDACJA NA RZECZ RÓŻNORODNOŚCI SPOŁECZNEJ

INSTYTUTU NAUK SPOŁECZNYCH,

PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA IM. SZYMONA SZYMONOWICA W ZAMOŚCIU

Adresat rekomendacji:

Rekomendacja:

MINISTERSTWO

EDUKACJI NARODOWEJ

1. STWORZENIE MAPY KOMPETENCJI W OBSZARZE KSZTAŁCENIA DZIECI CUDZOZIEMSKICH.

Precyzyjne dookreślenie, kto konkretnie odpowiada za edukację dzieci cudzoziemskich.

Zapytanie w trybie dostępu do informacji publicznej Ministerstwa Edukacji Narodowej, jakie są relacje kompetencyjne w obszarze kształcenia dzieci cudzoziemskich pomiędzy MEN, kuratoriami, organami prowadzącymi a dyrekcjami szkół.

Proponowany (REALISTYCZNY) plan działania:

- Wniosek do MEN-u.
- Upowszechnienie tych informacji w środowisku szkolnym, wśród NGO-sów.

MEN KURATORIA SZKOŁY

2. PODNOSZENIE ŚWIADOMOŚCI PRAWNEJ OPIEKUNÓW PRAWNYCH DZIECI CUDZOZIEMSKICH, KADRY PEDAGOGICZNEJ, ADMINISTRACJI OŚWIATOWEJ W ZAKRESIE PRAW PRZYSŁUGUJĄCYCH DZIECIOM CUDZOZIEMSKIM.

Należy podnosić wiedzę na temat obowiązujących regulacji prawnych mających na celu wsparcie procesu adaptacji i integracji dzieci cudzoziemskich. Działania te powinny mieć charakter dwutorowy, tj. skierowane powinny być do rodziców uczniów oraz do przedstawicieli i przedstawicielek środowiska oświatowego.

Na stronie MEN-u powinny pojawić się klarowne informacje i interpretacja przepisów dotyczących kształcenia dzieci cudzoziemskich. Administracja oświatowa niższego szczebla i szkoły powinny rozpowszechniać wiedzę w tym zakresie na szczeblu lokalnym.

**Proponowany
(REALISTYCZNY)
plan działania:**

- ▶ Należy sprawdzić, jakie są dostępne materiały informacyjne dotyczące praw przysługujących dzieciom cudzoziemskim w zakresie edukacji.
- ▶ MEN powinien udostępnić te materiały na swojej stronie oraz rozesłać wytyczne do kuratorów i dyrekcji szkół.

MEN ORGANY

PROWADZĄCE

3. MEN POWINIEN MONITOROWAĆ WYSOKOŚĆ I SPOSÓB NALICZANIA I WYDATKOWANIA ŚRODKÓW NA EDUKACJĘ DZIECI CUDZOZIEMSKICH.

Należy sprawdzić w jakiej wysokości i na jakich zasadach przekazywane są do organów prowadzących w ramach części oświatowej subwencji ogólnej dodatkowe środki na dzieci cudzoziemskie.

Należy wystąpić do MEN-u z wnioskiem o informacje, na podstawie jakich danych z Systemu Informacji Oświatowej naliczane są dodatkowe środki (liczba dzieci cudzoziemskich ogółem czy liczba korzystających z dodatkowych lekcji języka polskiego) i czy poprzez te dodatkowe środki mogą być finansowane tylko lekcje języka polskiego, czy ogółem wsparcie procesu integracji i adaptacji, a więc także etaty asystentów/-ek międzykulturowych.

**Proponowany
(REALISTYCZNY)
plan działania:**

- ▶ Wniosek do MEN-u o informacje o sposobie naliczania oraz wysokości środków, w tym również tzw. metryczki subwencji oświatowej (do której gminy i w jakiej wysokości trafiły dodatkowe środki).

MEN SZKOŁY

4. ELASTYCZNE FORMY WPROWADZANIA DZIECI CUDZOZIEMSKICH DO SZKÓŁ.

Należy zbadać możliwości prawne wprowadzania elastycznych form włączenia dzieci cudzoziemskich do regularnych zajęć szkolnych (intensywne kursy języka polskiego, zajęcia z kultury polskiej, wsparcie psychologiczno-pedagogiczne) i z równoległym uczęszczaniem na zajęcia z zakresu podstawy programowej – indywidualny tok nauczania.

MEN ORGANY PROWADZĄCE

**Proponowany
(REALISTYCZNY)
plan działania:**

- Opisanie dobrych praktyk w tym zakresie (np. doświadczenie tzw. szkół twórczych czy indywidualny tok nauczania dla uczniów zdolnych).
- Wniosek do MEN-u o przedstawienie możliwości prawnych w tym zakresie.
- Skonfrontowanie interpretacji MEN-u i diagnozy dobrych praktyk.
- Opracowanie klarownych wytycznych.

5.

NALEŻY PROMOWAĆ ZATRUDNIANIE ASYSTENTÓW/-EK MIĘDZYKULTUROWYCH NA ETATACH PRACOWNIKÓW SAMORZĄDOWYCH (TZW. POMOC NAUCZYCIELA).

Diagnoza stanu zatrudnienia asystentów/ek na etatach pomocy nauczyciela w skali kraju.

Należy zwrócić się do MEN-u o wydanie informacji na temat statusu, warunków i formy zatrudniania asystentów/-ek międzykulturowych oraz finansowania tych etatów poprzez część oświatową subwencji ogólnej.

**Proponowany
(REALISTYCZNY)
plan działania:**

- Zbadanie ilu zatrudnionych jest asystentów/ek i i na jakich warunkach.
- Wystanie wniosku do MEN-u.
- Na podstawie informacji MEN-u i dobrych praktyk opracowanie ścieżki, w jaki sposób doprowadzić do zatrudnienia asystenta/ki przez organ prowadzący.

6.

ZWIĘKSZANIE KOMPETENCJI MIĘDZYKULTUROWEJ UCZNIÓW I UCZENNIC.

Monitorowanie procesu opracowywania polskiej Ramy Kompetencji Międzykulturowych dla systemu oświaty, opracowywanej przez Ośrodek Rozwoju Edukacji. Wysłanie postulatu, aby uwzględnić w tym dokumencie perspektywę dzieci cudzoziemskich, tj. wprowadzenia zajęć/kursów adaptacyjnych i realioznawczych do kultury polskiej.

**Proponowany
(REALISTYCZNY)
plan działania:**

- Udział przedstawicieli/-ek NGO-sów w pracach zespołu roboczego i konsultacjach on-line.

GRUPA B

Migranci na polskim rynku pracy (dostępność polskiego rynku pracy dla migrantów)

FACYLITATORZY:

Kamila Nocuń / STOWARZYSZENIE INTEGRACJI CUDZOZIEMCÓW SIC

Ngo Van Tuong / FUNDACJA TRANSKULTURA I DIALOG MIĘDZYKULTUROWY, SPOŁECZNOŚĆ WIETNAMSKA

Adresat rekomendacji:

Rekomendacja:

**MSW
MPIPS
SEJM RP**

1. **NOWELIZACJA** USTAWY O CUDZOZIEMCACH (I EWENTUALNIE POWIĄZANEJ Z NIĄ USTAWY O PROMOCJI ZATRUDNIENIA I INSTYTUCJACH PRACY) W NIŻEJ PODANYCH, KONKRETNICH PRZYPADKACH.

- Zmniejszenie wymagań dotyczących legalizacji pobytu cudzoziemców z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej.
- Wydłużenie okresu poszukiwania nowego pracodawcy (po utracie pracy) do 2 miesięcy.
- Dostęp do rynku pracy dla osób w procedurze o nadanie statusu uchodźcy od momentu złożenia wniosku (bez pozwolenia UDSC po 6 miesiącach).

Proponowany Działania rzecznicze i lobbying na rzecz nowelizacji ustawy.
(REALISTYCZNY)

plan działania:

**MSW
MPIPS
SEJM RP**

2. **WPROWADZENIE** WYDAWANIA ZEZWOLEŃ NA PRACĘ W KONKRETNEJ BRANŻY.

Wprowadzenie wydawania zezwoleń na pracę w konkretnej branży (nie do konkretnego pracodawcy) – zezwolenie ogólne, i/lub propozycja wprowadzenia nowego rodzaju zezwoleń na pracę: zezwolenie na pracę w konkretnej branży, obok obecnie istniejącego, przypisanego do konkretnego pracodawcy.

MPIPS SAMORZĄDY

Proponowany (REALISTYCZNY) plan działania: Działania rzecznicze i lobbying na rzecz zmiany lub nowelizacji ustaw. Sondowanie możliwości wprowadzenia nowego rodzaju zezwolenia na pracę.

3. TŁUMACZENIE FORMULARZY, PROCEDUR ZWIĄZANYCH Z ZATRUDNIENIEM I PRACĄ NA INNE JĘZYKI.

Zobowiązanie samorządów i administracji publicznej do zapewnienia środków na tłumaczenia.

Proponowany (REALISTYCZNY) plan działania: Działania rzecznicze, wytypowanie i opracowanie formularzy, procedur.

MPIPS

4. ZWIĘKSZENIE DOSTĘPU DO INFORMACJI O MOŻLIWOŚCI ZATRUDNIENIA CUDZOZIEMCÓW.

Stworzenie dedykowanej specjalnie dla pracodawców infolinii.

Proponowany (REALISTYCZNY) plan działania: Działania rzecznicze.

SAMORZĄDY

5. DORADCY DEDYKOWANI CUDZOZIEMCOM W WYBRANYCH URZĘDACH PRACY.

Współpraca wybranych Urzędów Pracy z tłumaczami (telefoniczna, internetowa współpraca lub inne formy).

Proponowany (REALISTYCZNY) plan działania: Wytypowanie Urzędów Pracy. Wytypowanie (propozycja) doradców i tłumaczy (z jakich języków?). Działania rzecznicze.

WOJEWODOWIE

6. ROZSZERZENIE, AKTUALIZOWANIE WYKAZU ZAWODÓW ZWOLNIONYCH Z ZEZWOLENIA NA PRACĘ.

Proponowany Działania rzecznicze.
(REALISTYCZNY)

plan działania:

**NGO, UW
UP, PIP
UM, MP**

7. WYSŁANIE PROPOZYCJI O PRZEPROWADZENIU KAMPANII INFORMACYJNEJ MAJĄCEJ NA CELU ZAPREZENTOWANIE POZYTYWNEGO WIZERUNKU CUDZOZIEMCA.

Zaprezentowanie zysków i korzyści ekonomicznych, wynikających z obecności cudzoziemców w kraju.

Proponowany ➤ Działania rzecznicze, lobbying.
(REALISTYCZNY) ➤ Opracowanie tematów i treści kampanii i/lub publikacji (w formie książkowej, ulotek czy gazet) oraz na portal internetowy.
plan działania:

**UP, UW
PIP, MPIPS
KOMISJA** TRÓJSTRONNA

8. WSPÓŁPRACA ZE ZWIĄZKAMI ZAWODOWYMI.

Zainicjowanie przez instytucje państwowe dialogu ze związkami zawodowymi na temat obecności migrantów/-ek na rynku pracy, a przez to stworzenie przyjaznego środowiska pracy.

Proponowany Działania rzecznicze, lobbying.
(REALISTYCZNY)
plan działania:

**PIP, UP, NGO
UM, MPIPS**

9. PRZEJRZYSTOŚĆ PROCESÓW REKRUTACYJNYCH, JASNE INFORMACJE O DOSTĘPNOŚCI OFERTY PRACY.

Proponowany Działania rzecznicze i lobbyingowe. W przypadku pracodawców państwowych – zmiany systemowe (ustawy, rozporządzenia), a w przypadku pracodawców prywatnych – lobbying.
(REALISTYCZNY)
plan działania:

KONFEDERACJA LEWIATAN
POLSKA AGENCJA ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

POLSKA AGENCJA
ROZWOJU
PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

KONFEDERACJA

LEWIATAN

ZWIĄZEK RZEMIOSŁA POLSKIEGO

BUSINESS CENTER CLUB

10.

NAWIĄZANIE KONTAKTÓW ZE ZWIĄZKAMI PRZEDSIĘBIORCÓW, ZE ZWIĄZKAMI PRACODAWCÓW W CELU ZWIĘKSZANIA KANAŁÓW WYMIANY INFORMACJI.

Proponowany
(REALISTYCZNY)

Wytypowanie komórki lub osób do nawiązywania i utrzymywania kontaktów. Rzecznictwo i lobbying.

plan działania:

GRUPA C

Obcokrajowcy w szkołach wyższych

(studenci/-ki i naukowcy)

FACYLITATORZY:

Oliwia Ebebenge / FUNDACJA INNA PRZESTRZEŃ

Iuliia Cheromukhina / FUNDACJA INNA PRZESTRZEŃ

Adresat rekomendacji:

Rekomendacja:

**UCZELNIA
POLSKA** KOMISJA AKREDYTACYJNA

1.

KOMPLEKSOWY SYSTEM INTEGRACJI I WSPARCIA STUDENTÓW/-EK- CUDZOZIEMCÓW/-EK.

- Pakiety powitalne dla studentów i studentek zza granicy. Pakiet ma zawierać informacje podstawowe, listę instytucji, z którymi student-cudzoziemiec czy studentka-cudzoziemka będą mieli do czynienia.
- Weekendy: różne wydarzenia adaptacyjne.
- Trzeba wyeliminować segregację cudzoziemców/-ek w akademikach – chodzi o zakwaterowanie cudzoziemców/-ek na osobnych od Polaków/-ek piętrach. Takie sytuacje powodują izolację obcokrajowców.
- Rekomendujemy powołanie zespołu międzyuczelnianego.

Proponowany (REALISTYCZNY) plan działania: Proponujemy napisać pismo do PKA z propozycją punktowania działań integracyjnych przy ewaluacji uczelni.

UCZELNIA

2.

DORADZTWO ZAWODOWE DLA STUDENTÓW I STUDENTEK ZAGRANICZNYCH.

Rekomendujemy dostosowanie biur karier i praktyk studenckich do potrzeb i pre-dyspozycji studentów/-ek zagranicznych. W biurach karier powinny być zatrudnione czy wyszkolone osoby, które będą w stanie opowiedzieć cudzoziemskim studentom i studentkom o tendencjach na polskim rynku pracy. Warto także zwrócić uwagę na znajomość języka angielskiego wśród pracowników i pracowniczek biur karier. Warto również rozszerzyć ofertę obowiązkowych praktyk (anglojęzyczną i inną) dla cudzoziemskich studentów i studentek.

MNISW
MEN
PKA
MPIPS

MSW
MNISW

NGO
PARLAMENT
STUDENTÓW RP
MNISW

3. ZBADANIE SYTUACJI W ZAKRESIE SYSTEMU UZNAWALNOŚCI DYPLOMÓW I KWALIFIKACJI.

W Polsce w praktyce nie istnieje jednolity system uznawalności zagranicznych dyplomów. Zdiagnozowaliśmy problem, ale nie byliśmy w stanie go rozwiązać. Warto jednak byłoby zobaczyć, jak w rzeczywistości wygląda sytuacja w zakresie systemu uznawalności dyplomów i kwalifikacji.

Proponowany (REALISTYCZNY) plan działania: Proponujemy zlecenie analizy we wspomnianym zakresie, która miałaby być opłacona ze środków przeznaczonych na realizację rekomendacji Trzeciego Forum.

4. NADANIE PRAWA DO STUDIÓW NA ZASADACH OBOWIĄZUJĄCYCH POLSKICH OBYWATELI DLA CUDZOZIEMSKICH ABSOLWENTÓW I ABSOLWENTEK POLSKICH SZKÓŁ.

W systemie polskiego prawa obowiązuje przepis, że cudzoziemiec/-ka, który/-a skończył/-a polską szkołę i nie ma stałego pobytu, nie ma prawa do bezpłatnej nauki na uczelniach wyższych. Uważamy, że moralnie i merytorycznie taka zasada jest nieuzasadniona.

Proponowany (REALISTYCZNY) plan działania: Proponujemy zwrócić się do grupy parlamentarnej z prośbą o zmianę przepisu, by zdanie polskiej matury przez cudzoziemca było równoznaczne z otrzymaniem stałego pobytu. Sugerujemy również zorganizowanie podpisywania petycji.

5. ZBADANIE SYTUACJI W ZAKRESIE RÓŻNICY CEN ZA STUDIA DLA CUDZOZIEMCÓW/-EK I POLAKÓW/-EK.

W czasie dyskusji nad problemami dotyczącymi cudzoziemców i cudzożemek w szkolnictwie wyższym, padł problem różnicy cen (opłata za rekrutację, opłatę za studia). Jest Rozporządzenie Ministra z 2006 r., w którym podane są tylko kwoty minimalne obowiązujące cudzoziemców, tylko nie ma wyjaśnienia dlaczego?

Proponowany (REALISTYCZNY) plan działania: Proponujemy wystosowanie pisma do MNiSW z prośbą wyjaśnienia, z czego wynika taka różnica, i zlecenie tego działania NGO-som wyspecjalizowanym w edukacji. Jeśli w wyniku naszych działań okaże się, że taka różnica jest nieusprawiedliwiona, proponujemy kontynuować działania razem z Parlamentem Studentów RP, którzy już mają doświadczenie w skutecznym lobbowaniu na rzecz zmian.

GRUPA D

Działania informacyjne dla społeczeństwa przyjmującego

FACYLITATORZY:

Janet Hiwot / MNIEJSZOŚĆ ETIOPSKA

Magdalena Wojno / URZĄD MIASTA STOLECZNEGO WARSZAWY

Adresat rekomendacji:

Rekomendacja:

ORGANIZACJE

POZARZĄDOWE

SEKTOR PRYWATNY (DUŻE
PRZEDSIĘBIORSTWA
PRYWATNE Z KAPITAŁEM), SAMORZĄD LOKALNY

PROMOCJA WIELOKULTUROWOŚCI W PARTNERSTWIE Z SEKTOREM PRYWATNYM W REGIONACH.

Brakuje silnego gracza z kapitałem z sektora prywatnego, który podejmowałby działania mające na celu promocję wielokulturowości zarówno w środowisku społeczności lokalnej, w której firma funkcjonuje, jaki i wewnątrz swoich struktur. Dysponując zasobami finansowymi i kapitałem ludzkim, firma jest w stanie skutecznie realizować projekty z obszaru integracji kulturowej, również we współpracy z trzecim sektorem. Wartość dodana dla przedsiębiorstwa – budowanie wizerunku otwartej i przyjaznej firmy. Wydaje się, że wypracowanie przez sektor prywatny i organizacje pozarządowe modelu współpracy ułatwiłoby podejmowanie takich działań.

- Proponowany (REALISTYCZNY) plan działania:**
- Diagnoza pod kątem możliwości zaangażowania sektora prywatnego w działania na rzecz / z cudzoziemcami i cudzoziemkami.
  - Nawiązanie współpracy z firmami oraz samorządem lokalnym w celu opracowania modelu współpracy – stworzenie na przykład zespołu zadaniowego, forum.
  - Wypracowanie modelu współpracy – ścieżka, formy, narzędzia, dobre praktyki.
  - Przygotowanie wzoru oferty partnerskiej.
  - Publikacja materiałów, promocja, kolportaż.

ORGANIZACJE

POZARZĄDOWE

2.

WSPÓŁPRACA Z MEDIAMI

Polskie media, zarówno na poziomie krajowym, jak i lokalnym rzadko podejmują tematy związane z migracjami, integracją czy dyskryminacją ze względu na pochodzenie. Ta sytuacja może być spowodowana zarówno wewnętrzną polityką wydawnictw czy domów medialnych, jak również brakiem umiejętności pracowników i pracowniczek organizacji pozarządowych odpowiedzialnych za kontakty z mediami w docieraniu do tych podmiotów. Umiejętność utrzymywania odpowiednich kontaktów, prowadzenia działań informacyjnych, w tym materiałów tekstowych i wizualnych, może być kluczem do dotarcia do dziennikarzy i dziennikarek.

**Proponowany
(REALISTYCZNY)
plan działania:**

- Zbudowanie właściwej polityki informowania o działaniach/problemach z obszaru migracji, wielokulturowości i równego traktowania (we współpracy z ekspertem/ką zewnętrzną/-ną ze środowiska dziennikarskiego).
- Trening kompetencji medialnych dla pracowników/-czek organizacji pozarządowych.

ORGANIZACJE

POZARZĄDOWE

INSTYTUCJE PUBLICZNE

SEKTOR PRYWATNY,
EKSPERCI/PRAKTYCY

3.

PODNIESIENIE KOMPETENCJI PRACOWNIKÓW I PRACOWNICZEK SEKTORA PUBLICZNEGO I PRYWATNEGO W ZAKRESIE OBSŁUGI CUDZOZIEMCÓW.

Jest to uzupełnienie rekomendacji z Lublina dotyczących szkoleń dla urzędników i urzędniczek (pilotaż, autoewaluacji, procesu szkoleniowego, komunikacji, analizy potrzeb, rekomendacji do materiałów szkoleniowych). Szkolenia powinny zawierać takie elementy, jak:

- komunikacja interpersonalna, wrażliwość;
- wiedza merytoryczna z zakresu kompetencji pracownika/-czki;
- wiedza na temat migracji, kultury;
- wypracowanie wspólnego standardu dot. obsługi cudzoziemców i cudzoziemek.

**Proponowany
(REALISTYCZNY)
plan działania:**

- Opracowanie materiałów szkoleniowych w oparciu o dostosowane narzędzia do różnych grup beneficjentów/-ek.
- Pilotaż.
- Tutoring.
- Autoewaluacja.

4.

WPROWADZENIE SZKOLEŃ ZWIĄZANYCH Z WIELOKULTUROWOŚCIĄ I PRZECIWDZIAŁANIEM DYSKRYMINACJI ZE WZGLĘDU NA POCZODZENIE DO SŁUŻBY PRZYGOTOWAWCZEJ PRACOWNIKÓW SAMORZĄDOWYCH.

W strukturze urzędów miast brakuje dostosowania szkoleń i narzędzi w kontekście różnych grup cudzoziemskich, które urząd obsługuje. Brakuje wewnętrznych regulacji np. polityki antydyskryminacyjnej, które mogły by być podstawą do przeprowadzenia obowiązkowych szkoleń. Służba przygotowawcza ma na celu teoretyczne i praktyczne przygotowanie pracownika/-czki do należytego wykonywania obowiązków służbowych. Ustawa o pracownikach samorządowych nie reguluje szczegółowo zasad organizacji służby przygotowawczej, wskazując jedynie, że decyzję w sprawie skierowania do służby przygotowawczej i jej zakresu podejmuje kierownik/-czka jednostki, w której pracownik/-czka jest zatrudniony/-a. Jeśli pracownik/-czka realizując swoje zadania obsługuje klienta-migranta/-tkę, wskazane jest, aby takie szkolenie z tego zakresu przeszedł/-a. To szkolenie może mu zapewnić pracodawca.

- Proponowany (REALISTYCZNY) plan działania:**
- ▶ Przygotowanie/pozyskanie osoby, która będzie odpowiedzialna za przeprowadzenie szkolenia w ramach samokształcenia.
  - ▶ Wyłonienie firmy / zatrudnienie na umowę eksperta, który będzie prowadził szkolenie z tego zakresu.
  - ▶ Wpisanie do karty zgłoszenia pracownika/-czki do służby przygotowawczej szkolenia z tego zakresu (wg. potrzeb, zgodnie z przyszłym zakresem obowiązków) przez organ prowadzący.

5.

STWORZENIE FUNKCJI PEŁNOMOCNIKA/CZKI DO SPRAW MIGRANTÓW, ODPOWIEDZIALNEGO/EJ ZA KOMUNIKACJĘ POMIĘDZY SAMYMI INSTYTUCJAMI ORAZ INSTYTUCJAMI I CUDZOZIEMCAMI/-KAMI.

Powołanie Pełnomocnika/-czki umożliwiłoby stworzenie wspólnej platformy komunikacji pomiędzy migrantami i migrantkami a instytucjami, jak również między samymi instytucjami czy organizacjami pozarządowymi. Z poziomu urzędu byłaby to osoba odpowiedzialna za koordynację tej platformy, co jest niezbędne w przypadku rozbudowanych struktur administracji publicznej. Brakuje narzędzi do zbierania informacji zwrotnej od cudzoziemców/-ek czy poszczególnych instytucji na temat integracji cudzoziemców/-ek, monitorowania działań i systemu przeciwdziałania dyskryminacji. Powołanie osoby odpowiedzialnej za takie działania dałoby realną szansę na poprawę ich skuteczności.

ORGANIZACJE

POZARZĄDOWE

NIEFORMALNE

GRUPY LOKALNE

ORGANIZACJE

LOKALNE

INSTYTUCJE ORGANIZACJE

PUBLICZNE

POZARZĄDOWE

6.

INTEGRACJA NA POZIOMIE WSPÓLNOTY LOKALNEJ POPRZEZ WSPÓLNIE ORGANIZOWANE DZIAŁANIA.

Integracja zachodzi na poziomie lokalnym i na tym obszarze powinny być prowadzone działania aktywizujące obie strony, zarówno migrantów/-ki, jaki i społeczność przyjmującą. Informacje o kulturach, zwyczajach i tradycjach przekazywane społeczności lokalnej powinny odbywać się m.in. poprzez bezpośrednie kontakty, poprzez wspólne oddolne działania. Istotne jest, aby cel tych działań nie skupiał się na podkreślaniu różnic, ale na tym, co jest wspólne, na tym, co mieszkańcy/-nki mogą zrobić dla siebie nawzajem jako jednej grupy.

Proponowany (REALISTYCZNY) plan działania:

- Diagnoza dotycząca zapotrzebowania na poziomie lokalnym.
- Przeprowadzenie konsultacji społecznych dotyczących powołania takiego/-ej pełnomocnika/-czki.
- Petycja do władz/prezydenta o utworzeniu takiej funkcji.

Proponowany (REALISTYCZNY) plan działania: Organizacja wspólnego wydarzenia (tematyka inna niż wielokulturowość, za to uczestnicy/-czki z różnych kultur) – praca metodą projektu.

7.

STWORZENIE SYSTEMU MONITORINGU DZIAŁAŃ INSTYTUCJI NA POZIOMIE LOKALNYM W OPARCIU O JUŻ ISTNIEJĄCE NARZĘDZIA, WYPRACOWANE PRZEZ INNE ORGANIZACJE.

Brakuje systemu monitoringu działań podejmowanych przez instytucje samorządu lokalnego. Monitoring zapewniłby większą efektywność i skuteczność podejmowanych działań, skierowanych do migrantów/-ek. Umożliwiłby również przewidywanie sytuacji kryzysowych i reagowanie w odpowiednim momencie. Istotnym elementem monitoringu jest autoewaluacja, dzięki której wzmocnione zostałyby kompetencje oraz wiedza pracowników/ek urzędów. W efekcie zyskają migranci/-tki jako klienci administracji lokalnej i beneficjenci/-tki czy partnerzy/-ki podejmowanych działań.

Proponowany (REALISTYCZNY) plan działania:

- Opracowanie narzędzi oraz dostosowanie ich do danego miasta.
- Pozyskanie instytucji publicznych jako partnerów.
- Przeprowadzenie monitoringu.
- Rekomendacje dla instytucji.

8.

UTWORZENIE PLATFORMY WSPÓŁPRACY POMIĘDZY RÓŻNYMI INSTYTUCJAMI – WYPRACOWANIE KANAŁÓW WZAJEMNEJ INFORMACJI DOTYCZĄCEJ SPRAW ZWIĄZANYCH Z OBSŁUGĄ CUDZOZIEMCÓW I CUDZOZIEMEK.

Wzajemna komunikacja pomiędzy poszczególnymi instytucjami administracji publicznej na różnych szczeblach poprawiłaby jakość świadczenia usług administracyjnych dla obcokrajowców i ułatwiłaby im załatwienie podstawowych spraw urzędowych. Komunikacja powinna opierać się na wspólnie wypracowanym systemie, który zapewniałby sprawny i rzetelny przepływ informacji. Wszystkie informacje powinny być dostępne w jednym punkcie, gdzie migrant/-ka mógłby/-aby otrzymać pełen zakres informacji.

-
- Proponowany (REALISTYCZNY) plan działania:**
- Zainicjowanie przez miasto współpracy.
  - Opracowanie systemu współpracy.
  - Wyznaczenie koordynatorów/-ek w poszczególnych instytucjach.
  - Punkt obsługi cudzoziemców/-ek jako miejsce pracy koordynatora/-ki (przedstawiciel/-ka urzędu).

GRUPA E

Aktywizacja środowisk migranckich

FACYLITATORZY:

Mariya Jakubowycz / FUNDACJA TERNOPILSKA

Leszek Napiontek / URZĄD MIASTA STOLECZNEGO WARSZAWY

Adresat rekomendacji:

Rekomendacja:

ORGANIZACJE

POZARZĄDOWE SPOŁECZEŃSTWA PRZYJMUJĄCEGO
ORAZ ORGANIZACJE POZARZĄDOWE MIGRANTÓW

STWORZENIE KOALICJI ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH ORAZ PRZEDSTAWICIELI WŁADZ PUBLICZNYCH, KTÓRE DZIAŁAJĄ NA RZECZ MIGRANTÓW I MIGRANTEK.

Przekształcenie się Międzysektorowych Forów Roboczych ds. Lokalnych Polityk Migracyjnych w działającą permanentnie koalicję działającą na rzecz migrantów /-ek i podejmującą tematykę migrancką w mediach, wśród władz publicznych szczebla centralnego i lokalnego. Naturalnym liderem może tu być Fundacja Inna Przestrzeń, organizator kolejnego Forum, a na nim możnaby powołać zarząd takiej koalicji. Ważne, aby w jej skład wchodziło kilka aktywnych i zainteresowanych podmiotów, przy czym mających zaplecze instytucjonalne i zasoby ludzkie konieczne do animowania koalicji.

**Proponowany
(REALISTYCZNY)
plan działania:**

W ciągu najbliższych miesięcy do spotkania następnego Forum należy upowszechnić ideę koalicji wśród organizacji uczestniczących w spotkaniach Forum, opracować listę najważniejszych tematów do poruszenia. Być może taka koalicja mogłaby monitorować proces wdrażania rekomendacji. Na kolejnym spotkaniu Forum można by skonfrontować wstępne założenia, wybrać zarząd i uzyskać szerokie poparcie wśród uczestników i uczestniczek.

WŁADZE PUBLICZNE

SZCZEBŁA
CENTRALNEGO,
MEDIA, ŚRODOWISKA POZARZĄDOWE, M.IN.:
PEŁNOMOCNIK DS. RÓWNEGO TRAKTOWANIA,
RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH, PAŃSTWOWA
KOMISJA WYBORCZA, WŁAŚCIWY MINISTER
NADZORUJĄCY POLITYKĘ WS. MIGRANTÓW/-EK.

2.

ROZPOCZĘCIE DYSKUSJI W SPRAWIE NADANIA MIGRANTOM I MIGRANTKOM PRAW WYBORCZYCH W WYBORACH LOKALNYCH POPRZECZ MEDIA, SPOTKANIA ŚRODOWISK DZIAŁAJĄCYCH NA RZECZ MIGRANTÓW/-EK, KONFERENCJE, ETC.

Umożliwienie cudzoziemcom/-kom uczestnictwa w wyborach prowadzi do skutecznej integracji imigrantów/-ek z polskim społeczeństwem oraz do poczucia odpowiedzialności za państwo, w którym mieszkają od lat. Pozbawienie cudzoziemców/-ek możliwości decydowania o miejscu, w którym żyją, marginalizuje ich i prowadzi do braku poczucia odpowiedzialności i wpływu na rzeczy ważne.

Proponowany (REALISTYCZNY) plan działania:

- Rozpoznanie podjętych już działań w tej sprawie. Promocja petycji w sprawie nadania cudzoziemcom długoterminowym lokalnych praw wyborczych.
- Złożenie podania do Pełnomocnika ds. Równego traktowania w kwestii praw wyborczych dla cudzoziemców i cudzoziemek.
- Złożenie wniosku do Państwowej Komisji Wyborczej w sprawie w/w kwestii.
- Złożenie pisma do Rzecznika Praw Obywatelskich w sprawie monitorowania przestrzegania praw obywatelskich cudzoziemców/ek w Polsce jako wyborców.
- Raportowanie i informowanie o przebiegu rozmów z w/w. podmiotami na portalach społecznościowych, prasie ogólnopolskiej, lokalnej. Próba zainteresowania tematem przedstawicieli/-ek mediów.

ORGANIZACJE

POZARZĄDOWE SPOŁECZEŃSTWA PRZYJMUJĄCEGO,
ORGANIZACJE MIGRANTÓW/-EK, WŁADZE PUBLICZNE
SZCZEBŁA CENTRALNEGO I LOKALNEGO, BIZNES.

3.

UPOWSZECHNIENIE DZIAŁAŃ SKIEROWANYCH NA AKTYWIZACJĘ MIGRANTÓW I MIGRANTEK PROWADZONYCH PRZEZ ORGANIZACJE SPOŁECZEŃSTWA PRZYJMUJĄCEGO, ORGANIZACJE MIGRANTÓW ORAZ WŁADZE PUBLICZNE SZCZEBŁA CENTRALNEGO I LOKALNEGO. SYSTEMOWE DZIAŁANIA W POWIATOWYCH URZĘDACH PRACY NA RZECZ INTEGRACJI CUDZOZIEMCÓW I CUDZOZIEMEK.

Upowszechnienie takich działań aktywizacyjnych jak: akademie liderów dla migrantów/ek czy inkubatory aktywności, wprowadzenie staży dla migrantów/ek, wspólnych szkoleń dla urzędników i urzędniczek oraz migrantów i migrantek. Szkolenia dla pracowników/czek organizacji pozarządowych. Wydzielanie puli grantów dla organizacji pozarządowych, z których mogłyby korzystać organiza-

cje migrantów/-ek lub działające na ich rzecz. Zakładanie inicjatyw typu Warszawskie Centrum Wielokulturowe czy lubelski Punkt Obsługi Cudzoziemców. Wprowadzenie bezpłatnych kursów języka polskiego dla cudzoziemców/-ek np. przez Urzędy Pracy – konieczny warunek dla ich efektywnego wejścia na polski rynek pracy.

-
- Proponowany (REALISTYCZNY) plan działania:**
- Opracowanie katalogu wspomnianych praktyk, które można rozpocząć na poziomie centralnym, lokalnym i pozarządowym.
  - Rozpoczęcie rozmów o wprowadzeniu przez Urzędy Pracy kursów języka polskiego dla cudzoziemców/-ek jako jednej z form aktywizacji osób bezrobotnych.

ORGANIZACJE

POZARZĄDOWE

WŁADZE

PUBLICZNE SZCZEBŁA
CENTRALNEGO I LOKALNEGO

4.

WPROWADZENIE SYSTEMOWYCH ROZWIĄZAŃ INFORMACYJNYCH DLA CUDZOZIEMCÓW/-EK W POLSCE ODPOWIADAJĄCE NA ICH POTRZEBY INTEGRACYJNE, DOTARCIE INFORMACJI I PORADNICTWA PRAWNO-ADMINISTRACYJNEGO PRZEZ WŁADZE LOKALNE ORAZ ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Stworzenie portalu informacyjnego dla migrantów i migrantek lub wykorzystanie tworzonych lub istniejących kanałów dystrybucji informacji. Upowszechnienie wśród lokalnych samorządów idei pełnomocnika/-czki ds. cudzoziemców/-ek (migrantów/-ek) na wzór Warszawy. Tworzenie lokalnych centrów informacyjnych typu WCW lub działających przy lokalnych Urzędach Pracy, info-punktach europejskich, w bibliotekach itp.

-
- Proponowany (REALISTYCZNY) plan działania:**
- Odszukanie inicjatyw zajmujących się przekazywaniem informacji dla migrantów i migrantek, integracja postulatów z działaniami tychże inicjatyw.
  - Stworzenie modelowego opisu punktu informacyjnego dla migrantów/-ek działającego przy Urzędzie Pracy bądź w samorządzie lokalnym.
  - Zainteresowanie tematem migrantów i migrantek przedstawicieli/-ek władz lokalnych poprzez sieci i spotkania organizacji samorządów lokalnych, np. Związku Miast Polskich, Związku Powiatów Polskich, Unii Metropolii Polskich, Związku Gmin Wiejskich RP, Związku Województw RP.

Ewaluacja miejskich polityk integracyjnych

FACYLITATORZY:

Mirosław Bieniecki / INSTYTUT STUDIÓW MIGRACYJNYCH

Piotr Skrzypczak / STOWARZYSZENIE HOMO FABER

Adresat rekomendacji:

Rekomendacja:

ZESPÓŁ DS. EWALUACJI INTEGRACJI

DOSTOSOWANIE INDEKSU DO POLSKIEJ RZECZYWISTOŚCI.

- Powołanie zespołu ds. ewaluacji integracji w ramach Zespołu ds. Integracji Cudzoziemców MPiPS.
- Pilotażowe wypełnienie indeksu w dwóch miastach wojewódzkich, oraz w Lublinie.
- Ostateczne opracowanie indeksu zawierającego uzupełnienia i komentarze adekwatne do polskich warunków.

Proponowany (REALISTYCZNY) plan działania: Zespół zostanie powołany w październiku 2014 r. Do końca 2014 r. indeks zostanie pilotażowo wypełniony w dwóch miastach wojewódzkich oraz – ponownie – w Lublinie.

RADA EUROPY

DOSTOSOWANIE INDEKSU DO SPECYFIKI MIAST APLIKUJĄCYCH NP. Z POLSKI I KRAJÓW EUROPY ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ.

- Nawiązanie kontaktu z osobą odpowiedzialną z Sieci Miast Międzykulturowych RE.
- Stworzenie i przyjęcie standardu wypełniania indeksu w Polsce.
- Zaproszenie wybranych osób z miast aplikujących do Sieci na spotkania Miast Międzykulturowych.

Proponowany (REALISTYCZNY) plan działania: Październik 2014 – marzec 2015.

3. PR

- Stworzenie materiałów promocyjnych indeksu.
- Zaproszenia do udziału w sieci (ICC) przez Lublin.
- Opracowanie zestawu odpowiedzi na podstawowe pytania nasuwające się w związku z ICC („Po co to jest? Dlaczego mielibyśmy to robić? Ile możemy na tym stracić?” etc.).

Proponowany Do końca 2014 r.
(REALISTYCZNY)

plan działania:

4. PREZENTACJA NARZĘDZIA NA SPOTKANIU.

- Prezentacja narzędzia na spotkaniu Unii.
- Stworzenie podgrupy ds. ewaluacji integracji.

Proponowany Do końca 2014 r.
(REALISTYCZNY)

plan działania:

5. POWOŁANIE LOKALNYCH ZESPOŁÓW, KTÓRE WYPEŁNIĄ INDEKS.

Powołanie lokalnych Zespołów ds. Indeksu. Skład tego zespołu w mieście powinien obejmować:

- Prezydenta lub wiceprezydenta,
- Radnych/-e odpowiedzialnych za integrację,
- Osobę odpowiedzialną za integrację (np. z Kancelarii Prezydenta)
- Dyrektorów/-ki odpowiedzialnych/-ne za sprawy społeczne, kulturę, komunikację, edukację, obsługę mieszkańców, gospodarkę, zdrowie;
- Urząd Wojewódzki;
- NGO pracujące w tym obszarze (w tym migranckie, mniejszościowe);
- Policję;

- Straż Miejską;
  - Badacza/-ka, eksperta/-tkę;
- Organizacja spotkania poświęconego indeksowi.
-

Proponowany Rok 2015.
(REALISTYCZNY)

plan działania:

IOM

6. SEMINARIA IOM W TRZECH MIASTACH.

IOM w ramach realizowanego przez siebie grantu jest w stanie zorganizować seminaria poświęcone sytuacji „miejskiej polityki integracyjnej” w wybranych miastach. W seminariach udział weźmie przedstawiciel/-ka Rady Europy odpowiedzialny/-a za Sieć Miast Międzykulturowych.

Proponowany Rok 2015.
(REALISTYCZNY)

plan działania:

MIASTA

7. WYPEŁNIENIE PRZEZ MIASTO.

Trzy miasta wojewódzkie wypełnią indeks i zgłoszą swój akces do Sieci Miast Międzykulturowych.

Proponowany Koniec 2015 r.
(REALISTYCZNY)

plan działania:

ZESPÓŁ DS. EWALUACJI
INTEGRACJI

8. ORGANIZACJA COROCZNYCH SPOTKAŃ EWALUACYJNYCH.

Organizacja corocznych spotkań ewaluacyjnych dla miast należących do sieci ICC oraz zainteresowanych włączeniem się do niej. Ewaluacja pracy zespołu.

Proponowany Koniec 2015 r.
(REALISTYCZNY)

plan działania:

m.warda_2014

FACYLITATORZY:

Olesya Malyugina / STOWARZYSZENIE HOMO FABER, LUBLIN

Izabela Szewczyk / MAZOWIECKI URZĄD WOJEWÓDZKI, WYDZIAŁ SPRAW CUDZOZIEMCÓW, WARSZAWA

Adresat rekomendacji:

Rekomendacja:

MAZOWIECKI URZĄD
WOJEWÓDZKI
SZEF SŁUŻBY CYWILNEJ
MINISTERSTWO
SPRAW WEWNĘTRZNYCH

STWORZENIE MODELU KSZTAŁCENIA URZĘDNIKA ZAJMUJĄCEGO SIĘ MIGRANTAMI

Potrzeba ustabilizowania i wykształcenia profesjonalnych „służb migracyjnych” w Polsce. Brak stabilności i wypracowanego modelu naboru i szkolenia urzędników/-czek powoduje czasami przypadkowość w zatrudnianiu, oraz brak konsekwentnie realizowanej ścieżki rozwoju. Taki stan powoduje brak odpowiednich kompetencji zarówno w zakresie obsługi klienta, jak i prowadzenia postępowań administracyjnych, Konieczność opracowania zasad selekcji w celu rekrutacji osób posiadających predyspozycje do pracy z cudzoziemcami/-kami i prawem migracyjnym.

**Proponowany
(REALISTYCZNY)
plan działania:**

Organizacja międzysektorowych warsztatów – pod kierunkiem trenera/-ki – poświęconych wypracowaniu założeń modelu rekrutacji i kształcenia urzędnika/-czki zajmującego/-ej się migrantami (udział: SWS, Fundacja Inna Przestrzeń, Homo Faber, Lublin, Vietforum, Fundacja dla Somali, Mazowiecki Urząd Wojewódzki, Straż Graniczna).

Działanie proponowane przez grupę do sfinansowania.

MINISTERSTWO

SPRAW WEWNĘTRZNYCH

URZĄD

DS. CUDZOZIEMCÓW

MAZOWIECKI

URZĄD
WOJEWÓDZKI

2.

ZMIANA

FORMUŁY KONSULTOWANIA I WDRAŻANIA AKTÓW PRAWNYCH DOTYCZĄCYCH MIGRANTÓW NA BARDZIEJ OTWARTĄ I PARTYCYPACYJNĄ

Zmiana formuły tworzenia i wdrażania polityki migracyjnej Polski w kierunku polityki bardziej przejrzystej i „przyjaznej” dla imigrantów/-ek. Zidentyfikowanie i wypromowanie dobrej praktyki w zakresie partycypacyjnej formuły tworzenia i wdrażania prawa.

Proponowany (REALISTYCZNY) plan działania: Zidentyfikowanie „dobrej praktyki” i promocja jej podczas różnych wydarzeń oraz lobbowanie filozofii otwartości na imigrantów/-ki, ich integracji i partycypacji w życiu społecznym.

MAZOWIECKI

URZĄD WOJEWÓDZKI

MINISTERSTWO

SPRAW WEWNĘTRZNYCH

3.

POTRZEBA

UTWORZENIA INSTYTUCJI MEDIATORA/-KI MIĘDZYKULTUROWEGO/-EJ

W oparciu o dobre praktyki innych krajów (Portugalia) zasadne wydaje się powołanie instytucji mediatora/-ki międzykulturowego/-ej. Zatrudnienie w urzędzie migranta/-ki. Mediator/-ka międzykulturowy/-a stanowić będzie „pierwszy kontakt”, recepcję dla cudzoziemca, który pojawia się w urzędzie.

Proponowany (REALISTYCZNY) plan działania: Kontynuacja pilotażu w Mazowieckim Urzędzie Wojewódzkim polegającego na współpracy z migrantami/-kami na zasadach wolontariatu oraz praca nad ustaleniem wymogów i zasad zatrudnienia cudzoziemców /-ek w urzędzie.

MINISTERSTWO

SPRAW WEWNĘTRZNYCH

MINISTER

PRACY I POLITYKI
SPOŁECZNEJ

4.

WPROWADZENIE

DO POLITYKI MIGRACYJNEJ SYSTEMOWEGO MECHANIZMU WSPARCIA DLA IMIGRANTA/-KI, MOTYWOWANIA GO/ JEJ DO USAMODZIELNIENIA SIĘ ORAZ NARZĘDZI MONITOROWANIA PROCESU

Mediator/-ka kulturowy/-a; ułatwienia w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej, zakładania własnej firmy (KRS); obniżenie wymogów w procedurze wydawania kart pobytu. Bardziej opłacalne jest ułatwianie legalizowania pobytu, niż finansowanie przymusowych powrotów.

Proponowany (REALISTYCZNY) plan działania: Zebranie konkretnych propozycji zmian zapisów ustawowych oraz skierowanie wystąpienia do właściwego ministra.

MINISTERSTWO

EDUKACJI

MINISTERSTWO

SPRAW WEWNĘTRZNYCH

5. POTRZEBA STWORZENIA SYSTEMU DOSTĘPU DO BEZPŁATNEJ NAUKI JĘZYKA POLSKIEGO

Odczucie niestabilności i ryzyka braku kontynuacji w obszarze dostępu do bezpłatnej nauki języka polskiego dla imigrantów/-ek. Jest to wynik braku trwałości finansowania. Systemowe rozwiązanie pozwoli na zbudowanie trwałej i zróżnicowanej oferty, dostosowanej do potrzeb.

System powinien być obustronnie korzystny (państwo-cudzoziemiec).

Proponowany (REALISTYCZNY) Kontynuacja prac w celu wypracowania propozycji założeń systemu, a następnie skierowanie wniosku do właściwego ministra.
plan działania:

MINISTERSTWO

EDUKACJI

MINISTERSTWO

SPRAW WEWNĘTRZNYCH

6. KONIECZNOŚĆ ZAWARCIA ELEMENTÓW POLSKIEGO SYSTEMU KULTUROWO-PRAWNEGO W PROGRAMIE SZKOLEŃ JĘZYKOWYCH DLA MIGRANTÓW/-EK

Kluczowe jest, aby na etapie tworzenia programu dydaktycznego uwzględnić rozszerzenie formuły nauki o wiedzę o Polsce. Zajęcia językowe powinny zawierać w sobie również praktyczne informacje o tym, jak funkcjonować w Polsce. Warto uwzględnić takie aktywności, jak praktyki, staże (praktyki zawodowe).

Proponowany (REALISTYCZNY) Rekomendacja do uwzględnienia w dalszych pracach nad założeniami systemu, jako wsad do wystąpienia do właściwego ministra.
plan działania:

MINISTERSTWO

EDUKACJI

MINISTERSTWO

SPRAW WEWNĘTRZNYCH

7. ZAPEWNIENIE DOSTĘPNOŚCI DO SZKOLEŃ JĘZYKOWYCH W MIARĘ POTRZEB NA KAŻDYM SZCZEBLU ADMINISTRACJI SAMORZĄDOWEJ

Dostępność powinna wynikać z analizy lokalnych potrzeb. Szkolenia nie powinny koncentrować się tylko w dużych ośrodkach miejskich. Szkolenia powinny również uwzględniać specyfikę wynikającą z np. wieku, zawodu itp.

Proponowany (REALISTYCZNY) Rekomendacja do uwzględnienia w dalszych pracach nad założeniami systemu, jako wsad do wystąpienia do właściwego ministra.
plan działania:

MINISTERSTWO

NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO

8.

WPROWADZENIE

KOMPETENCJI MIĘDZYKULTUROWYCH JAKO ELEMENTU
SZKOLNICTWA WYŻSZEGO

Wprowadzenie zajęć fakultatywnych z możliwością utworzenia specjalizacji. Budowanie zaplecza kadrowego dla urzędów zajmujących się migracją, podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zjawiska migracji i wielokulturowości.

Proponowany Wystąpienia do właściwego ministra.
(REALISTYCZNY)

plan działania:

MINISTERSTWO

SPRAW WEWNĘTRZNYCH

9.

ROZSZERZENIE,

DOPRECYZOWANIE KATALOGU PRZESŁANEK DO DECYZJI
O PRZYMUSOWYM POWROCIE

Katalog dotyczący bezpieczeństwa i porządku publicznego. Możliwość skutecznego odwoływania się i dochodzenia swoich praw.

Proponowany Wystąpienia do właściwego ministra w zakresie nowelizacji ustawy.
(REALISTYCZNY)

plan działania:

GRUPA H

Integracja przez kulturę

FACYLITATORZY:

Elmi Abdi / FUNDACJA DLA SOMALII

Anna Szapert / FUNDACJA Z NADZIEJĄ, TOWARZYSTWO PRZYJACIOŁ UKRAINY

Adresat rekomendacji:

Rekomendacja:

NGO_{-SY}
WŁADZE LOKALNE

1. ORGANIZACJA TERENOWYCH SZKOLEŃ PARTYCYPACYJNYCH O KULTURZE POLSKIEJ DLA DIASPOR MIGRANCKICH ROZSIANYCH PO KRAJU.

Istnieje wyraźna potrzeba szkoleń szerzących wiedzę o kulturze polskiej dla tych diaspor, które zlokalizowane są poza dużymi ośrodkami miejskimi. Odpowiedzią na tę potrzebę może być zorganizowanie grupy polskich animatorów/-ek, którzy/-e przemieszczając się po lokalizacjach diaspor migranckich w całej Polsce, będą prowadzili kursy „Zapoznanie się z kulturą polską”.

Podstawowym założeniem jest zastosowanie ujęcia kultury codzienności – osobistych spotkań, nawiązywania relacji, międzyludzkiego zbliżenia, które jest bardziej integrujące niż masowe koncerty czy eventy.

- Proponowany (REALISTYCZNY) plan działania:**
- Organizacja grupy polskich animatorów/-ek.
  - Organizacja transportu i sprzętu (laptop, rzutnik, materiały audiowizualne, etc.)
  - Stworzenie mapy lokalizacji migrantów/-ek.
  - Dołączenie migrantów/-ek-wolontariuszy/-ek na miejscu.
  - Organizacja pilotażowego projektu w województwie łódzkim.
  - Rozszerzenie działalności na całą Polskę.

2. ORGANIZACJA LOKALNYCH SPOTKAŃ ZAPOZNAWCZYCH Z KULTURĄ MIGRANTÓW I MIGRANTEK (UWZGLĘDNIAJĄCYCH SPECYFIKĘ KULTUR RÓŻNYCH PAŃSTW) – DLA POLSKICH DZIECI I MŁODZIEŻY.

Realna integracja diaspor migranckich z lokalnymi społecznościami polskimi powinna odbywać się na poziomie dzielnic, a nawet osiedli. Spotkania tego rodzaju powinny być organizowane w przestrzeni publicznej: szkołach, domach kultur, bibliotekach. Mogą zawierać następujące elementy składowe: „Poznaj Mnie” – nauka języków i kultury w tandemach, „Żywa Biblioteka” – spotkanie i przestrzeń do rozmowy z migrantami i migrantkami. Tutaj także wykorzystujemy kulturę codzienności jako element więziotwórczy. W charakterze uzupełnienia programu warto opracować książkę z ilustracjami, grę, filmik czy interaktywną animację.

**Proponowany
(REALISTYCZNY)
plan działania:**

1. Identyfikacja grup docelowych (dzieci i młodzież szkolna) i nawiązanie współpracy z wybranymi szkołami, bibliotekami, domami kultury w ramach przybliżania założeń projektu.
2. Nawiązanie współpracy z przedstawicielami i przedstawicielkami grup cudzoziemskich zamieszkującymi określone dzielnice/społeczności.
3. Przygotowanie materiałów szkoleniowych.
4. Organizacja spotkań.
5. Przygotowanie materiałów uzupełniających, do dystrybucji w szkołach i innych przestrzeniach publicznych, w których odbędą się spotkania.

3. ZWIĘKSZENIE PRZEPIŁYWU INFORMACJI O WYDARZENIACH KULTURALNYCH WŚRÓD DIASPOR MIGRANCKICH.

Brak aktywnego uczestnictwa migrantów i migrantek w szeroko rozumianym życiu kulturalnym często wynika z niedrożności kanałów informacyjnych lub nieadekwatnych metod promocji. Wyodrębnienie grup docelowych i wyznaczenie reprezentantów docierających do poszczególnych diaspor, oraz stworzenie różnorodnych form docierania do migrantów (kontakt bezpośredni, ulotki, odpowiednio skonstruowana strona internetowa) mogą być skuteczną odpowiedzią na ten deficyt.

**Proponowany
(REALISTYCZNY)
plan działania:**

1. Wyodrębnienie grup docelowych w obrębie danych jednostek administracyjnych (mapa i charakterystyki poszczególnych społeczności).
2. Nawiązanie kontaktów i wyznaczenie reprezentantów/-ek w obrębie konkretnych diaspor migranckich.
3. Opracowanie materiałów promocyjnych odpowiadających potrzebom danych społeczności.
4. Ustalenie harmonogramu imprez kulturalnych i harmonogramów promocji w poszczególnych społecznościach.

4.

ORGANIZACJA PRAKTYCZNEJ INTEGRACYJNEJ IMPREZY WIELOKULTUROWEJ I KULTURY POLSKIEJ (FORMAT PILOTAŻOWY, DO PRZENIESIENIA I POWTÓRZENIA W INNYCH LOKALIZACJACH) – DATA: 25 LISTOPADA 2014.

Wydarzenia promujące wielokulturowość rzadko włączają reprezentantów i reprezentantki kultury polskiej, co podkreśla podział na „my” i „oni”. Innowacją w proponowanym formacie oprócz wprowadzenia tego parametru tego byłyby także element wymiany i „wejścia w rolę” przedstawiciela innej kultury (np. przez wymianę strojów), dzięki czemu integracja mogłaby odbyć się nie tylko na poziomie oglądania i zapoznawania, ale także na głębszym – wewnętrznym, osobistego doświadczenia.

**Proponowany
(REALISTYCZNY)
plan działania:**

1. Pozyskanie partnerów i wolontariuszy/-ek.
2. Wyznaczenie miejsca i czasu.
3. Ułożenie szczegółowego programu, zaproszenie gości.
4. Promocja, PR.
5. Przygotowanie zestawienia potrzebnego sprzętu i materiałów.
6. Ustalenie grafiku pracy wolontariuszy/-ek, organizatorów – zebrania.
7. Przygotowanie miejsca wydarzenia bezpośrednio przed nim.
8. Dokumentacja – zdjęcia, film.

5. STWORZENIE PODRĘCZNIKA O KULTURZE POLSKIEJ SKIEROWANEGO DO SPOŁECZEŃSTWA WIELOKULTUROWEGO, PRZETŁUMACZONEGO NA RÓŻNE JĘZYKI PT. „EDUKACJA W STRONĘ INTEGRACJI. RZECZ O POLSCE”.

Publikacja odpowiada na wysokie zapotrzebowanie na poszerzenie wiedzy o kulturze polskiej zarówno wśród Polaków, jak i obcokrajowców. Ponadto, nie istnieje jeszcze podręcznik, którego grupą docelową jest społeczeństwo wielokulturowe – taka formuła zobowiąże twórców do poszukania nowego ujęcia i języka opisywania kultury polskiej.

-
- Proponowany (REALISTYCZNY) plan działania:**
1. Zebranie wielokulturowego zespołu projektowego (eksperti/-tki, wolontariusze/-ki).
  2. Pozyskanie partnerów (wydawcy, grafika/-czki, etc.).
  3. Merytoryczne opracowanie zawartości publikacji.
  4. Wykonanie tłumaczeń.
  5. Wydanie publikacji, promocja i dystrybucja.

Zakończenie

OSTATNIE PÓŁTORA ROKU pokazało, że realizowane w ramach tego projektu działania odpowiadziały na realną potrzebę ponadmiastowej integracji środowiska zajmującego się migracjami. Rozpoczęliśmy, razem z partnerami, uczestnikami i uczestniczkami Forów, proces, który może przełożyć się na faktyczną zmianę w tym zakresie i na wzrost skuteczności realizowanych projektów. Z radością możemy poinformować, że udało nam się zapewnić środki na kontynuację i dalsze rozwijanie tych działań. Planujemy wesprzeć część pomysłów z III Forum, zorganizujemy kolejne Forum Robocze w pierwszej połowie 2015 roku, będziemy rozwijać platformę informacyjną dla imigrantów/-ek oraz pierwsze w Polsce radio migranckie.

Zapraszamy do współpracy i śledzenia naszych działań na: www.politykimigracyjne.pl oraz na facebooku projektu: <https://www.facebook.com/PolitykiMigracyjne>

NA KONIEC CHCIELIBYŚMY PODZIĘKOWAĆ organizacjom, które włączyły się w prace i debaty podczas projektu:

Centrum Kultury w Lublinie, COSM (Szwajcaria), Diaspora Events, EWL Agencja Pracy, Fundacja Africa Connect, Fundacja dla Somalii, Fundacja Inicjatywy Rozwoju Społecznego, Fundacja Kultury bez granic, Fundacja na rzecz Różnorodności Społecznej, Fundacja „Nasz Wybór”, Fundacja „Okno na Wschód”, Fundacja Ternopiłska, Fundacja Transkultura i Dialog Międzykulturowy, Fundacja z Nadzieją, Helsińska Fundacja Praw Człowieka, Instytut Spraw Publicznych, Instytut Studiów Migracyjnych, International Organization for Migration (IOM), Kontynent Warszawa – Warszawa Wielu Kultur, Mazowiecki Urząd Wojewódzki w Warszawie / Wydział Spraw Cudzoziemców, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych / Centrum Obsługi Projektów Europejskich, Asyl in der Kirche Berlin, Centralne Państwowe Archiwum Ukrainiki Zagranicznej (Kijów, Ukraina), Muzeum Majdanu, Gazeta „Nasze Słowo”, Parafia Greckokatolicka w Lublinie, Polska Akcja Humanitarna, Polsko-Ukraińska Fundacja Media, Portal internetowy „Pępek Świata”, Radio eR, Rosyjskie Stowarzyszenie Kulturalno-Oświatowe w Polsce z siedzibą w Białymstoku, Stowarzyszenie Centrum Wolontariatu, Stowarzyszenie „Dla Ziemi”, Stowarzyszenie Homo Politicus, Stowarzyszenie Interwencji Prawnej, Stowarzyszenie Nomada, Stowarzyszenie Solidarności Globalnej, Stowarzyszenie Somalijskie w RP, Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Wietnamczyków w Polsce, Stowarzyszenie Wolnego Słowa, Towarzystwo Przyjaciół Ukrainy, TV Belsat, Uniwersytet Jagielloński, Uniwersytet Warszawski, Uniwersytet Wrocławski, Urząd Miasta Krakowa, Urząd Miasta Lublina, Urząd Miasta Stołecznego Warszawy, Wyższa Szkoła Europejska, Wyższa Szkoła Zarządzania we Wrocławiu, Stowarzyszenie Integracji Cudzoziemców „SIC!”, Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej (o/Łódź), Polskie Lobby Kobiet, Fundacja Afryka Inaczej, Fundacja Świat na Wyciągnięcie Ręki, Komenda Wojewódzka Policji w Lublinie, Biuro Karier UMCS, Polska Rada Organizacji Młodzieżowych.

DZIĘKUJEMY
i do zobaczenia!

